

Izhaja vsak četrtek in v nedeljo s poštinino vred s št. 5 v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., poleg leta 12.50 din., četrtele 850 din. Izven Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošilje na upravnosti "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koreška cesta 5, kjer se dopošilja do odgovoda. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Pesamezna številka stare 1 dne.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

48 številka

MARIBOR, dne 15. novembra 1928

57 letnik

Odločna beseda slovenskega zastopstva.

Najboljši odgovor vsem nasprotnikom SLS je dal sijajni zbor naših zaupnikov in posebej še govor voditelja SLS dr. Korošca, ki je na eni strani orisal krivično in pogubonosno delo režima, na drugi pa podal pravo sliko prodanih duš iz našega naroda, ki bi radi celo SLS zastopnici Slovencev podtkali svoje grehe in zle namene.

Najprej se je spomnil naših prvoboriteljev, predvsem dr. Verstovščka in bivšega deželnega poslanca dekana Ozmeca. Počastil je tudi spomin Stojana Protiča rekoč: Bil je dosedaj prvi in edini srbski politik, ki je gledal in videl tudi preko Save in razumel narode, ki prebivajo tokraj Save. Bil je voljan dati tudi drugim narodom iste pravice, kakor jih ima njegov narod. — Radi tega je bil izobčen iz kroga svojih nekdanjih prijateljev. Mi se ga danes ob tej priliki prijateljski spominjam in mu kličemo: slava!

Naš živelj pod tujim jarmom.

Naša vlada nima smisla za usodo naših bratov pod tujo oblastjo. Srbi, ki so se pogovarjali z Avstrijo, so se bolj ozirali, da ugodijo avstrijskim Nemcem, nego nam Slovencem, ki smo z njimi v isti državi. Mednarodno zajamčene pravice naših koroških bratov niso zavarovane. Glede Reke pravi govornik: Enkrat smo jo že morali kupiti s Snežnikom, Št. Petrom, Postojno in celim pasom slovenske zemlje. Italija nam je podpisala pogodbo, da bo Reka svobodna. Naša zahteva je, da branimo to, in vsaka naša vlada mora skrbeti, da tudi Lah drži, kar je podpisal v Rapallu, namreč, da ostani Reka svobodna država.

Kdo nosi odgovornost in kako izgleda bratstvo.

Srbski narod ima sedaj usodo cele države v rokah, on sam je na vladi, zato je tudi on sam odgovoren, kako se v naši državi danes vlada. Mi Slovenci s to vlado samo enega naroda nismo zadovoljni, ne samo ker so poklicani, da vodijo usodo te države vsi trije v njej zastopani narodi, ampak ker tudi stvarno ta vlada nam Slovencem ne daje tega, kar smemo opravičeno od nje izritati. Ona nas preganja, zanemarja in zapostavlja.

Slovenske častnike se pošilja najprej v najslabša mesta v Makedoniji, potem pa postavlja na cesto. — Enako je z uradniki: sposobne odpuščajo, nesposobnih pa je vedno več v službi. V posebno vrsto bratstva spada tudi to, da hočejo ukiniti našo univerzo ali visoko šolo.

Slovenska univerza je naša slovenska kulturna zadeva in mi pravimo, da se z našo zadevo ne sme nihče igrati. Nihče drug nima ukinjati naše univerze! Ako hočejo Srbi ukiniti univerze, naj ukinje svoje, tiste ne-

potrebne fakultete v Subotici in Skoplju, ki so fabrike in nič druga, iz katerih se naj razlike povodenj srbskih uradnikov po celi zemlji.

Kakor oficirji in uradniki, tako ali še bolj morajo seveda slovenski delavci in obrtniki in kmetje čutiti, da pri nas vlada samo en narod in da druga dva morata ubogati, služiti in trpeti. Slovenski delavci so pri zadnjih štrajkih videli, da zastonj iščejo razumevanja in podpore v Beogradu. In, da pokažejo vsemu svetu, da pri nas ni smisla in umevanja za socialno bedo, zato bodo ukinili ministrstvo za soc. politiko. Obrtniki in kmetje pa čutijo vso težo srbske vlade v visokosti davkov in v slavnem kulku. O tem se bodo prebrale tudi resolucije, ki bodo pokazale, kako se reže koža z naših hrbotov.

Očitki centralistov!

Demokrati in samostojne, ki so slovensko avtonomijo prodali, bi radi SLS sedaj zasmehovali in vedno vprašujejo: zakaj ne izrabite svoje politične moči?

— Odgovor: Mi imamo svojih 21 poslancev, mi smo zastopniki slovenskega naroda, a o slovenski politični moči govoriti, je velika hinavščina nasprotnikov, ki so jo prodali centralizmu. Slovenska politična moč je pokopana, vrne pa se, ko pride nazaj z avtonomijo Slovenije. Oni pa, ki so jo ubili in pokopal, so demokratje in kmeti, ki vas hočejo sedaj za to še zasmehovati. Mi Slovenci pri svojem malem številu v nobeni situaciji sedaj ne moremo igrati odločilne vloge, ker v parlamentu odločujejo številke in ne žalibog razlogi in pamet. Danes iti v vlado, se pravi postati centralist.

Zakaj SLS ne gre v vlado.

S prejšnjim bi bil na to že dan dovoljen odgovor, a govornik je še posebej pojasnil takole:

Pot v vlado nam je zastavljen s tem, da še danes ne dobimo širokih zakonodajnih avtonomij. To je za nas glavni vzrok. Tega sicer mnogi Slovenci ne razumejo, ki misljijo, da je nepolitično, držati se v politiki načela, toda mi smo iz druge šole. Ako pa se nam jutri ta kardinalna zahteva izpolni, še pot v vlado vedno ni svobodna.

Mislim, da bi se cel narodno misleči slovenski svet zgražal, če bi mi v Beogradu hodili roko v roki, kot politični zaveznički in prijatelji, skupaj s Schauerjem, med tem ko Nemci v Avstriji vse storijo za smrt naših bratov. Ta prizor, o tem smo uverjeni, bodo nam nudili svoječasno naši demokratje in kmeti, ki se združijo tudi s hudičem, samo, da jih vzame seboj v vlado, a nas v tej družbi ne bodo videli. Mi smo Slovenci!

In še eden kako važen pomemek bi mi moral imeti z vsako stranko, izrecno povdarjam z vsako stranko, v koje družbi bi mi hoteli ustvariti vlado, in to je pomemek o korupciji. Te države ne bo razbil ne Radič, ne naša avtonomija, ne bo zavojeval tudi Italijan, a ta država je v veliki nevarnosti prvič zaradi neenakosti, ki jih

sti», o tem Aleš ni prav nič dvomil. Saj ga je dobro poznal, malopridneža —.

Vkljub temu se mu je pri pogledu na njegovo zapuščino stožilo za tem malopridnežem. Uporaben človek je bil, zelo uporaben —. In brihten —. Postranska pota je včasih hodil, — no, pa njega, svojega gospoda ni zanemarjal. Kdo bo skrbel zanj, kakor je skrbel Hinko —? Ali bo našel enako uporabnega človeka?

Aleš sicer ni vzdihnil: «Ubogi Hinko!» Nihče, kdor je poznal Hinkota, bi ne bil tako vzdihnil —. Kajti Hinkotova posebnost je bila, da je skrbel predvsem za Hinkota. Storil in uredil je on tako, da Hinkotova kostri ni škode trpela. Zato je Aleševa otožnost našla najtočnejši izraz v vzdihu: «O jaz siromak!»

In s tem vzdihom je shranil Hinkotovo listnico načaj v žep. Pri tem so njegovi prsti zadeli ob nekaj trdrega.

Pismo je bilo, tisto pismo, ki je prišlo na Hinkota v jutru njegove smrti, in ki ga je našel Šime Blaž na tleh pri pragu.

Aleš je premisljeval, ali ima pravico, ga odpreti, ali ne. In med tem ga je že odpril.

Pismo pa je govorilo takole:

«Gospodu Hinkotu Brglez, tajniku pri pisatelju Alešu Blažu! —

Prejela sem vaše drugo pismo in tudi vašo sliko. Oboje mi prav zelo ugaja. In tudi moji materi. Oprostite, da sem bila v svojem odgovoru na vaš ponudbo nekaj stvarna! Ženske v mojih letih so pač previdne, — ne zamerite! — preden stopijo po tej sicer ne več nenavadni poti v ozju stik z moškimi! Sedaj je vse dobro.

doživljamo vedno na novo in drugič zaradi korupcije. Korupcija ni kakor kraja in tativna. Navadnih tativ ni težko spoznati in dobiti, o korupciji je zločin, katerega izvršujejo oko voko najbolj rafinirani državljanji med seboj, ki hodijo med nami v dostojanstvu in z zelo skrbno pripravljeno masko poštenosti. Korupcija hodi dandanes zelo oholo in oblastno po vseh naših političnih, agrarnih, sodnih, finančnih, davčnih in vojaških uradih, hodi po najvišnih in najnižjih inštanah. Vsi jo vidimo, da prihaja in odhaja, a korupcija sama molči, taki, ne govori ne oni, ki prejema, ne oni, ki daje. A da korupcija hodi okoli, spoznamo po čudežih, ki se godijo tam, kjer je bila.

V odporu proti korupciji bi bilo narodno edinstvo potrebno, a ne tam, kjer je to istovetno z zanikanjem narodnih posebnosti. Samo en državni udar široke masse ljudstva razumejo, in to, kadar se izvrši v obrambu njihovih lastnih žepov. Naša stranka bo stala vedno tam, kjer je borba proti korupciji, in zato ne bomo vstopili v noben vladni čoln, ki bi hotel pluti po starih, motnih vodah. Nam se hoče čistih, svežih voda in četudi se mora par desetin ljudi vreči neusmiljeno čez krov.

Tudi nekaj drugega ne smemo prezreti, ako hočemo v vlado in to je ta velikanska razlika v mišljenu in naziranju, ki se pokaže pri vsakem zakonskem predlogu in tvori med nami nepremostljiv prepad. Srbi z veseljem sprejmejo kuluk, mi kolnemo in škripljemo z zobmi, neenakost v obdavčenju jim je dobro došla, nam je mlje veselje do države, njim je absolutizem všeč aka ga vzdržuje lastna stranka, mi sanjam o demokratizmu, o volji naroda, mi smo za hitro reševanje poslov, oni imajo vremena. In tako prepad za prepadom. Samo eno pametno in mirno sožitje je pač mogoče, in to je v obliki avtonomije. To vse naj premisli dobro, kdorkoli sili našo stranko v vlado. Te točke se morajo poprej razčistiti, preden je sploh misliti na najmanjši preobrat v naši politični taktiki!

Opozicionalni blok.

V novejšem času se mnogo govori tudi o opozicionalem bloku in za to je treba tudi o tem povedati par besedi in osvetliti naše stališče. Vsak opozicionalni blok ima lahko trojno nalogu: 1. da skuša vladu strmolagaviti, 2. da skuša dobiti mandat za nove volitve in 3. da se zveže tudi preko volitev za eventualno novo vladu. Za opozicionalni blok pridejo v poštov: demokrati in zemljoradniki, a že pri začetku se je srbska zemljoradniška stranka pokazala kot nezanesljiva zavezница. To delovanje pri prvi in drugi točki je lahko brez nadaljnega mogoče, tu ni treba posebnih programatičnih soglasij. Za to vsaj od naše strani tu ne bo posebnih težkoč. Pač pa je druga stvar, ako se govori o tem, da bi se prevzela vladna po eventualnih volitvah. Tu veljajo isti pogoji, kakor smo jih že povedali, ko smo razmobilivali vprašanje, da bi že sedaj stopili v vlado.

Pišete mi, da ste zelo zaposleni in da naj pridej jaz v mesto. Rada se odzovem povabilu. Prišli boste z materjo v torek predpoldan. Upam, da boste našli par uric časa za naju. Čakali vaju bova, kakor ste naročili, pred gledališčem. Spoznali me boste po moji sliki, ki Vam jo pošiljam v prilogi. Da bo vsaka pomota izključena, bom nosila šopek klinčkov v roki.

Toliko za sedaj.

Vdana

Lenka Strnadova.«

«Falot —!»

Upravičena jeza je grabila Aleža. Za tajnika se je napravil in oženiti se je hotel! Seve! In niti besedice nizini! Najbrž je našel v «Družinskom dnevniku» ženitveno ponudbo! Če je vobče imel resne namene —? Aleš Blaž je dvomil, predobro je poznal svojega Hinkota. Morebiti je smrt še o pravem času posegla vmes in obvarovala poštano žensko goljufije in škode —.

Aleš Blaž je spet poiskal listnico in vzel v roke sliko. Obenem je segel po «Družinskom dnevniku» —.

«Vi ste gospod Hinko Brglez, kajne? je vprašal inehk pa odločen ženski glas, za Aleševim hrbotom, ko je stal drugo jutro plah in negotov pred narodnim gledališčem.

Aleš Blaž je odskočil in se obrnil, kot bi ga bil kdor sunil v hrbot. Ves prestrašen je bil.

Pa kako je prišel Aleš Blaž na napovedani sestanek pred narodno gledališčem, tako bi utegnil kdo vprašati.

Živ pokopan.
Po angleškem izvirniku A. Bennettta napisal Paulus.
4. nadaljevanje.

Aleš se ni mnogo brigal za Hinkotovo zasebno življenje. Točno ob mesecu mu je našel njegovo placo, kadar je dobil nagrado za kako večje delo, mu je pričakovil še priboljšek, kam pa je deval Hinko denar, za to se ni zmenil. Zadovoljen je bil, če mu je točno postregel in ga rešil neprijetnih in razburljivih poslov z ljudmi.

Zato je bil radoveden, kaj bo v Hinkotovih žepih. Prvo kar je našel, sta bila dva bankovca, vsak po sto goldinarjev. Nadaljnja preiskava je spravila na dan pet francoskih bankovcev po tisoč frankov in dva španska bankovca po sto peset, nekaj poštnih znakov in sliko ženske dobrih 30 let, prijaznega obraza in ljubeznivih oči.

Aleš se je začudil.

Ne nad sliko. Zanjo se niti zmenil ni. Žensk ni maral, že zaradi tega ne, ker je bil boječ. Pa tudi zato, ker je imel slabe izkušnje, posebno kar mu je — pred mnogimi leti je bilo, spodaj v solnčni Španiji — lepa črna Andaluzijčanka skoraj vrat zavila.

Tudi francoska in španska valuta v Hinkotovem žepu je bila razumljiva. Saj sta še le pred kratkim pričovala iz južne Španije čez Francosko domov.

Ampak — odkod je vzel Hinko toliko denarja? Tistih dvajset goldinarjev, ki mu jih je dajal vsak mesec, je lahko porabil. Štedljiv pa ni bil, to je Aleš vedel. Šeboj tudi ni nič prinesel, ko ga je vzel v službo.

Druga ni bilo misliti, ko da si je poskrbel »postranski zaslužek« —. Da ti «zaslužki» niso bili preveč »či-

Naše stališče.

Naša stranka lahko umre na avtonomističnem programu, a prodati ga ne more tudi za ceno kake vlade ne. A tudi to lahko rečemo vsemu slovenskemu narodu: Smrt naše stranke bi pomenila smrt slovenstva sploh. Zato razumemo, zakaj nekateri črni sinovi Slovenije s tako slastjo v uradih in izven uradov hujskajo in rujejo proti nam, a za to smo ob enem polni nade in prepričanja, da bo slovensko ljudstvo, ki noče svoje narodne smrti, vztrajalo v boju za svoj obstanek ob naši strani. Ta boj, četudi je težak in dolgotrajen, ni brez upen in brezuspešen. Ta boj za samostojnost Slovenije in avtonomistično ureditev države se širi in avtonomistična misel prodira v vseh strankah, razun morda v zakrnjeni SKS. Četudi je boj hud in moramo veliko pretrpeti, vendar gre za to, ali končamo ali pa se nadalje borimo, dokler ne zmagamo. (Viharni klic: Mi bomo vztrajali!) Mi se hočemo boriti do zmage! (Dolgotrajno odobravanje.)

Mi ostanemo v pošteni prijateljski zvezi s hrvatsko kmetsko stranko in muslimansko stranko, da si priborimo najglavniji cilj, avtonomijo in vsem, ki nas važijo, kličemo: Nikdar brez avtonomije!

Resolucije zборa zaupnikov SLS.

Zbor zaupnikov SLS v Ljubljani dne 4. in 5. t. m. je sprejel tudi naslednje resolucije, ki se tičejo zlasti našega gospodarskega življenja:

Zadružništvo.

Zbor zaupnikov SLS ponovno pozivlja somišljenike stranke, da se v ocigled težkim gospodarskim razmeram, katerim se bliža naš narod, oklene z idealno ljubeznijo zadružništva. Zlasti se naj naše ljudstvo s polnim zaupanjem oklepa svojih posojilnic in hranilnic, naj ne zadržuje prihrankov doma in naj ne naseda vam nasprotnikov zadružništva.

Vse zadruge brez izjeme naj se oproste davka na poslovni promet.

Gospodarstvo.

Zbor zaupnikov obsoja neenakomernost davčnih bremen z ozirom na pokrajine in stanove, ki je glavni rez nezadovoljstva med državljanji in zahteva takojšnje zmenjanje davkov. Ravno tako obsojamo enostransko obremenjevanje gospodarsko šibkejših z indirektnimi davki. Zahtevamo:

1. Da se pri osebni dohodnini zviša eksistenčni minimum od dosedanjih 2500 D na najmanj 8000 D in opusti 30 odstotna doklada.

2. Da se ukine 30 odstotna doklada na hišno najemnino ker je ta davek že sam na sebi višji kakor v Srbiji.

3. Takse, ki onemogočujejo pritožbe, naj se znižajo na znosljivo mero ter naj bodo v skladu z našim civilnopravnim in kazenskopravnim postopkom. Enako naj se razširijo pristojbinske olajšave, ki jih ima pri prenosih in prekupih med ožjimi sorodniki in v slučaju nakupa po direktnem obdelovalcu zemljišča naš dosedanje zakon, na celo državo.

4. Specjalna trošarina naj se istotako izenači in pri tem odpravijo nepotrebitne, fiskalno malo koristne, za vinogradnike nezmožne sekature. Napoved vina in vinski kontrolni list naj se ukine.

5. Protestiramo proti neenakomernosti pri dodelitvi svot za zgradbo novih cest in mostov, pri kreditih za uravnavo rek in potokov ter pri raznih drugih na-

Odgovor na to vprašanje tiči v najglobljih globinah človeške duše.

V Alešu sta mislili in delovali, da tako govorim, dve osebnosti. Aleš Blaž številka ena je bil plah in boječ človek, ki se je že zdavnaj pobotal s svojo plahostjo, se ji vdal in oklenil, da se bo kolikormogoče ogibal svojih sozemljyanov. Aleš Blaž številka dve pa je bil drzen fant, poln podjetnosti in lahkomselnosti, ves želen pustolovščin in vragolij. Aleš številka ena je bil gladko, mirno površje gorskega jezera, toda v globinah jezera so se skrivale nevarne ribe-roparice, treba je bilo le dirniti, pa so splavale na površje. Številka dve je kaj rada zapeljala številko eno v zapletene, težavne položaje, iz katerih se številka ena, prav vsled svoje plahosti in boječnosti, ni mogla izviti, pa najs jih je bilo še tako neprijetno.

In tako se je zgodilo, da je tisto jutro šla številka dve čisto nedolžno na sprehod po mestu in tudi mimo gledališča. Kaj bi naj tudi bilo na takem nedolžnem sprehodu slabega? Kajti da dame z rdečimi klinčki ne bo in da številki dve ne bodo izpolnile njene tajne želje po zanimivih doživljajih, o tem ni bil nihče iskreneje prepričan ko prav številka dve.

In vendar je prišla —.

Aleš Blaž je prikel za klobuk. Lahko bi ga bil dvignil in rekel: «Oprostite, menda ste se zmotili —! Jaz nisem Hinko Brglez.» Niti zlagal bi se ne bil —. In nato bi pobegnil.

In res je že odprl usta in leva noga je krenila v beg —. Pa desna noga ni hotela in obstal je na mestu.

Aleš Blaž je bil preveč plah, da bi pobegnil —.

Dvignil je torej klobuk, se zbegano nasmehnil in podali so si roke.

Pred njim sta namreč stali dve dami. Ena je bila

pravah, ki naj služijo izboljšanju narodnega gospodarstva, osobito kmetijskih panog.

Zahtevamo, da se dajo za te panoge zadostni krediti, kakor smo jih imeli, ko smo si urejevali te zadeve po avtonomnih pokrajinskih zborih. Ako je država prevzela in pomnožila bivše pokrajinske davke, mora tudi v polni meri prevzeti iz tega izvirajoče obveznosti.

Proti kuluku.

Zbor zaupnikov smatra zakon o kuluku za izraz poniževanja slovenskega naroda.

Obrt in industrija.

Najodločnejše protestiramo proti sistematičnemu ubijanju naše obrti in vsakemu poskusu demontiranja naše industrije. Odločno odklanjamamo namero, da se koncentrirajo izdajanje vseh obrtnih dovoljenj v ministru. Ta namera ni samo krivična, marveč tudi protizakonita.

Sedanji davčni sistem je skrajno pomanjkljiv in odvzema obrtniku vsak pregled davčnih obveznosti. — Odmerjajo se naknadni davki čez mesece in leta, kar onemogočuje vsako kalkulacijo. Davek na poslovni promet pri obrtnikih naj se v toliko spremeni, da ostane dve delavnih moči davka prosti, tudi v slučaju, da ima obrtnik tri ali več delavcev.

Zahtevamo znižanje železniških tarifov, ki onemogočajo transport surovin in izdelkov in to za vse dele države pod enakimi pogoji. V interesu reda v železniški upravi zahtevamo zlasti sedaj, ko je sprejeta južna železnica v državno upravo, da se vzpostavi v Ljubljani ravnateljstvo državnih železnic.

Zastarel poslovanje carinarnic, nestalnost ter ne sposobnost carinske uprave uvozne predmete nepotrebno podražuje. Zaščitna uvozna carina naj ne bo šablonko splošna, ampak naj ščiti le one panoge industrije, ki zaščite v resnici potrebujejo s splošno gospodarskega stališča. Izvozne politike sedanje vlade ne moremo dovolj obsoditi.

Zahtevamo reorganizacijo bolniških blagajn in preureditev delavskih, nezgodnih in starostnih zavarovanj ter odklanjamamo v tem oziru sedanjo centralizacijo.

Zahtevamo, da vlada omogoči tudi malim obrtnikom in trgovcem obratovanje s kreditom Narodne banke, ki je danes na razpolago le veleindustrij. Vlada naj snuje in podpira obrtne-kreditne denarne zavode, posebno zadruge. Zahtevamo, da država pri svojih dobach predvsem upošteva domačo obrt in industrijo, zlasti zadružništvo.

Varnost vlog nad vse.

Pravijo, da bi bilo človeku težko živeti, ako bi marščesa v življenju ne pozabil. Na drugi strani je zopet gotovo, da nas doleti marsikatera škoda in izguba, ker le preradi in prehitro pozabimo. Še osel ne gre dvakrat na led, temveč si dobro zapomni, kje se je prvič spodtaknil. Človek pa gre dvakrat, trikrat in tudi večkrat v isto past in trpi dvakrat, trikrat ali večkrat iz istega vzroka škodo. To pa radi tega, ker se iz prve škode ni dosti naučil, ker je prehitro pozabil.

Pred vojnō je pri nas prišla v polom vsled slabega gospodarstva Glavna posojilnica. Veliko vlagateljev je bilo težko prizadetih in še zadnji čas, torej po desetletju, je bilo v listih čitati poročilo, da so vlagatelje odškodovali v teku časa z dobrimi 50 odstot. Vlagali so pri njej, ker je obljudljala višje obresti in veliko malih varčevalcev je bilo tehenih zato, ker so se polakomnili

majša, najbrž imejiteljica mehkega pa odločnega glasu, ki ga je čul, tako je zasodil, druga pa starejša, — mati in hči, kakor sta se napovedali, nedolžni žrtvi, ki si jih je izbral goljufivi Hinko.

Predstavili so se.

«Jaz sem Lenka Strnadova, veste! Saj me že poznate po sliki, kajne? Tole pa je moja mati Barbal. Njen polni, rdečelični obraz se je prikupljivo smehljal. Tudi mati mu je z dobriljivim, prisrčnim nasmehom segla v roko.

Aleš ni vedel, kako in kaj mu je. Še vedno je bil na pobegu, da bi ga le ne bilo strah in sram pred temi ženskami! In povrh se je oglasila v njem tista struna, ki se oglasi v vseh plahi ljudeh, če naletijo na blago, dobro dušo. Boječi ljudje bodo razumeli Aleša —.

«Nisva pričakovali, da bi prišli», je nadaljevala Lenka. «Pa mati so le pravili, naj poskusiva.»

«Kako da me niste pričakovali?» je vprašal Aleš raztreseno. Od kod so neki tele ženske vede, da je on, prav on, tisti, ki ga iščeta —? In da on, Aleš Blaž, nosi sedaj ime Hinko Brglez —? Tisto jutro se je pred našim gledališčem sprehajalo vendar tudi več drugih moških, ne samo on —!

«Saj je vendar včeraj zjutraj umrl vaš gospodar, pisatelj Aleš Blaž!» je rekla mati. In Lenka je pridjala:

«Kdo bi si bil kaj takega misli! Pisala sem vam predvčerajšnjim, v nedeljo, veste! Kdo bi bil slutil tistikrat, da bo med tem vaš gospod umrl —!»

Seveda, Aleš Blaž je že spet čisto pozabil, da je Aleš Blaž umrl. Previden je moral biti, da se mu ne bo zgodilo, kakor sinoči «Pri solncu» —!

«Seveda!» je dejal. «Ampak — kako, ali ste že zvezeli za njegovo smrt?»

visokih obresti. Toda to je bil tedaj le osamljen slučaj.

Sedaj pa listi poročajo kar o dveh bančnih polomih. Že zadnjič je «Slov. Gospodar» pisal, da je prišla v konkurenčno Balkanska banka, ki jo je vodil bivši finančni minister Plavšič. Odbor upnikov je sedaj ugotovil, da je nepokritega primanjkljaja pri tej banki 56 milijonov 935.940.75 D. Isti odbor je ugotovil naravnost kaznivijo dejstvo, da je bila na delniško glavnico 18 milijonov 750.000 D dejansko vplačenih le 4.599.165 D. — Ako povemo stvar po domače, je ta banka svoje vlagatelje kruto varala. Delniška glavnica, katera ima v prvi vrsti služiti kot kritje za morebitne izgube vlagateljev, je v treh četrtinah obstojala le na papirju. Tri četrtine glavnice ni bilo vplačane. Tako so postopali v bivši Avstriji pred 50 leti, ko so za prevaro ustanavljali delniške družbe, pri katerih so ljudje izgubili strasne svote.

In ker so delniške družbe pod kontrolo vlade in je bilo kljub vladni kontroli mogoče tako gospodariti, da se delniška glavnica kljub jasnim predpisom zakona ni vplačala in je kljub vladni kontroli prišla Balkanska banka do blizu 57 milijonov D zgube, je jasno, da država svojo kontrolo nad delniškimi družbami vrši slab. Gotovo pa država ne vrši te zakonite kontrole v zadostni meri, da bi obvarovala škode vlagatelje. Čehoslovaška republika je za varstvo vlagateljev izdala poseben zakon, ki omejuje banke. Pri nas pa vlada niti z zakonom ji naložene kotore ne vrši.

Drugi bančni polom, ki stoji v ospredju zanimanja v Beogradu, pa je polom Ujedinjene banke. Pri tej se prizadete tri druge banke in sicer ena beografska, ena zagrebška (Trgovska banka) in Ljubljanska kreditna banka. Ta banka je imela koncem leta 1922 97 milijonov dinarjev tujega denarja. Banka je predlagala sodišču prisilno poravnavo, to se pravi, da bi se upniki, to so vlagatelji z njo pogodili in odstopili gotov odstotek svojih vlog. Koliko znaša izguba pri tej banki, še ni znano. Odbor upnikov bo to še ugotovil.

Zato se nam zdi, da je «Slov. Gospodar» v zadnjih številkih zelo opravičeno pisal, kako si velika podjetja, med njimi zlasti banke le še umetno, le za največje obresti podaljšujejo življenje. In če bi imeli vpogled v stanje bank, če bi imeli vpogled v njihove knjige, bi našli, da je v takem obupnem položaju danes mnogo bank ter z bankami zvezanih fabrik in trgovin. Voda jim teče že v grlo, vendar se še nočajo podati. Hočejo si podaljšati življenje, za kar potrebujejo tujega kapitala, za kar lovijo kmetski denar.

Kakor moramo pomilovati one, ki pri takih polomih izgubijo svoj težko prisluženi denar, tako moramo zoper z druge strani priznati, da je to opravičena kazen. Taki vlagatelji so kaznovani radi tega, ker so gledali preveč na visoke obresti, premalo pa na varnost. Taki vlagatelji so po pravici kaznovani radi tega, ker izročajo kmetski denar špekulantom, nezanesljivim ljudem, mnogokrat zidom, ne zaupajo pa ga domačim hranilnicam in posojilnicam, pri katerih z denarjem gospodarijo previdni kmetski možje in pri katerih neomejeno s celim svojim premoženjem jamčijo za vloge vsi, ki dobijo od hranilnice in posojilnice posojilo. — Dejstvo je, da tako hranilnica in posojilnica, ki ima približno 100 kmetskih posestnikov za člane, predstavlja danes veliko večje jamstvo nego banke z milijonskimi osnovnimi kapitali. To tembolj, ker nam slučaji, kakor je bil pri Balkanski banki, dokazujo, da so mnogokrat ti milijoni delniške glavnice le na papirju, v gotovini vplačanih pa je le majhen del. In povrh tega dovoljujejo naše hranilnice in posojilnice le manjša posojila, le proti vknjižbi na posestvo ali proti poroštvu

«Zvedela —!» se je čudila Lenka. «Saj pravim! Poglejte vendar malo krog sebe!»

«Saj sem ti pravila!» je rekla mati. «Gospod bo zaposlen, sem dejala!»

In obe sta pokazali na postarnega dedca, ki je na dolgem drogu nosil rdeč lepak. V velikih črkah je bilo na njem napisano: «Aleš Blaž nenadoma umrl!» — In izza ogla je prikorakal drug dedec, ki je tudi nosil na dolgem drogu lepak, pa zelene barve, s sličnim napisom. In ljudje so kupoma kupovali od teh moških posebne izdaje, časopise vseh mogočih struj in strank.

Aleš je zardel.

Dobro uro je že postopal tod, pa ni opazil, da raznašajo lepaki in časopisi njegovo ime v vse vetrove! Pa tak je bil. Sedaj je razumel, zakaj so ga sinoči «Pri solncu» tako sumljivo gledali —. Dobro da jim je ušel! Ni dvoma, v blaznico bi ga bili vtaknili —.

«Še niste brali časopisov?» je vprašala Lenka.

«Nisem.»

«Saj pravim! Takale nenadna smrt —! Koliko skrbri in dela prinese! — In danes imate tudi polne rok posla, kajne?»

«Ne. Prost sem. Odpustili so me iz službe.»

«Kdo?»

«Sorodniki.»

«Sorodniki —? Zakaj?»

</

dobrih posestnikov in le takim posestnikom, o katerih poštenosti in gospodarski sposobnosti je odbor posojilnice prepričan.

Iz teh bančnih polomov pa se moramo naučiti ene, da je varnost vloge prva zahteva, od katere ne smejo odstopiti tudi ako ponujajo še više obresti. Varno pa je naložen denar tam, kjer gospodarji pošteni in previdni možje. Tako gospodarstvo pa je pri kmetskih hranilnicah in posojilmicah, kjer gospodarji, ki jamčijo tudi sami s celim svojim premoženjem, dobro pretehtajo, komu dovolijo posojilo in na kako jamstvo. Ne moremo pa reči kaj takega o gospodarstvu bank, kjer cete spekulacija, kjer se hočejo posamezniki okoristiti na račun vlagateljev in ne vprašajo, ali je to pošteno ali ne. Za to smo navedli dokaze zgoraj, navesti pa jih bomo mogli najbrž kmalu še več.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Bolgarska vlada je dala zahtevano zadoščenje radi napada na našega vojaškega zastopnika v Sofiji in s tem je spor srečno poravnal. Neljube posledice bodo pa lahko imeli radi protesta, katerega je vložila naša vlada v Atenah za slučaj, da Grki odpravijo monarhijo in vpeljejo republiko. Do tega čisto nepotrebne protesta nas je pripravila rumunska vlada, ki se v prvi vrsti briga za položaj sorodnih vladarskih hiš na Balcanu. Sedaj smo se izjavili proti republiki na Grškem, ki nas čisto nič ne briga, kako bodo pa izgledali, že grški narod pri volitvah ali pa še prej s plebiscitem pokaže, da ne mama več kralja?

Prijateljstvo Beograda napram Rumuniji pa gre še drugih ozirih preko meje in to se dokazuje sedaj tudi v tem, da je naša vlada prepustila brez vsake potrebe Rumuniji mesto Žombolj in okolico. Rumuni poprej nikdar niso mislili in računalni, da dobijo ta del našega ozemlja in po določilih mirovnih dogоворov niso imeli miti najmanjše pravice, kaj takega zahtevati. Kar na konkrat so se pa spomnili in sprožili zahtevo po tem kraju pred našo razmejito komisijo. Ta je par let že lenuarila in žrla velike dijete, bilo je že vse polno napadov po beograjskih listih, da prav nič ne dela, ko so pa Rumuni zahtevali Žombolj in okolico, je pa ta lena komisija takoj to zadevo sprejela in beograjska vlada bo sedaj Rumunom ustregla. Do tega jo vodi skrajna brezbrisnost za državne potrebe in koristi ter golo strankarstvo. Mesto Žombolj ze okolico, ki ima industrijo ter zelo napredno gospodarstvo, šteje okrog 20.000 prebivalcev, ki so po večini Nemci in Madžari, par vasi, ki jih dobimo mesto tega od Rumunov, pa imajo samo 2000 prebivalcev, ki so po večini Srbi. Vlada si misli, Nemci pri volitvah itak ne bi glasovali za radikalno stranko, zato proč z njimi in celim okrajem, ker dobimo par srbskih vasi s par sto radikalnih volilcev.

Finančni parlamentarni odbor zboruje stalno v treh oddelkih, ki razmotrovajo proračune posameznih ministrstev. Ob tem razmotrovjanju so najbolj zanimivi posamezni fondi ministrov. Vsak minister ima poleg proračuna še posebne milijonske zneske, ki se odtegnejo po vsakemu naziranju.

Minister notranjih zadev imam tak fond v znesku 5.000.000 D, letos povečan za 576.000 D. Temu nasproti se predlaga za prvo pomoč ob prilikih elementarnih negod v celi državi le znesek — 1 milijon D.

Minister zunanjih zadev ima dispozicijski fond v znesku 10 milijonov din., razen tega še dodatek radi kurzne razlike nad 50 milijonov D, v celičnem nad 60 milijonov D.

Minister vojne ima dispozicijski fond v znesku 2 milijona dinarjev in dodatek radi kurzne razlike v znesku nad 2 milijona D, v celičnem nad 4 milijone D.

Minister financ razpolaga z odobrenjem ministrskega sveta z budžetskimi rezervnimi krediti, ki znašajo 122 milijonov D in so letos za celi — milijon manjši kot lani.

Razen tega ima finančni minister na razpolago fond »krijumčarski« (tihotapski), v katerega se stekajo velike kazni za tihotapstvo in mora biti zelo velik. Značilno je, da o tem fondu in proračunu ni duha ne sluha in da je le slučaj razkril ta — tajni fond.

Za te fonde se razen krijumčarskega fonda, katerega visokost ni znana, zahteva v proračunu 200.400.000 dinarjev, za 100.000 dinarjev več kakor znaša proračun ministrstva kmetijstva in vod.

Ti izdatki bi lahko popolnoma odpadli, ako bi se pri nas vodila dobra in pravična notranja in zunanja politika in omejil militarizem.

Finančni in trgovinski minister ter direktorji Narodne banke so zborovali in sklenili, da mora ostati pri deflaciiji, to je, da se ne smejo tiskati novi bankovci, češ, da se bo dinar dvigal, če ga ne bo mnogo na tržišču. Ta politika je dobra, kjer je dobra in poštena uprava, pri nas, kjer uprava meče milijarde skozi okno in kjer so krediti samo za Srbe, pa tako politika zoper odpira vrata zlorabam in krivicam nad prečani in nad hrvatskim in slovenskim gospodarstvom. Narodna banka je dala na primer propadli beograjski Ujedinjeni banki 10 milijonov dinarjev kredita, četudi bi moral vedeti, da ta banka zelo slabo posluje. Kakor davčno, tako urejujejo v Beogradu tudi finančno politiko samo korist Srbije in v škodo prečanskih krajev.

V nedeljo so odpotovali odposlanci našega parlamenta na Poljsko. Pred odhodom je dr. Korošec vlad sporočil, da bodo naši poslanci Poljakom priporočali zbljanje z Rusijo, ker je to velika potreba vseh slovenskih narodov in držav. Nastopil je proti temu, da se neče tegu odposlanstva udeležiti tudi profesor dr. Iliešić,

ki za srbsko-radikalni denar blati in obrekuje slovenske, za svoje pravice vnete izobražence kot avstrijance. Slovenski zastopniki nočejo imeti ničesar skupnega s takim človekom ter zavračajo tudi zahtevo vladnih poslancev, da bi vsak poslanec za to pot moral dobiti še 170 frankov na dan na stroške naših davkoplačevalcev. Zborovanje naših zaupnikov je vzbujalo skozi tedne veliko zanimanje v Beogradu in Zagrebu, sedaj je pa vladni Beograd, ki je našo stranko presojal na svoj, kupoprodajni način ostal osramoten, dočim Zagreb dobiha nov dokaz, da so Slovenci narod, ki zna braniti svoje pravice, odločno izraziti svojo voljo ter tudi ceniti zavezništvo v boju proti centralizmu.

NEMČIJA.

Pretečeni teden so nemški fašisti poskusili s pučem na Bavarskem. Zanašali so se da bo državni komisar von Kahr potegnil z njimi, a so se zmotili. Razorožil in razgnal jih je že drugi dan ter več voditeljev pozaprl. — Bavarska ima od fašistov že dovolj, mogoče je pa, da se bodo še po drugih nemških deželah poskusili fašistični prevrati. — Nemški kronprinc se je vrnil na svoje posestvo v Šleziji. Antanta je sklenila proti njegovi vrnitvi protestirati, a je njeno sporočilo prišlo prepozno v Berlin. Nemška vlada sedaj sporoča, da se kronprinc ne bo oddalil s svojih posestev v Šleziji in da se v nikakem oziru ne bo vmešaval v politiko. Francija pa s tem odgovorom ni zadovoljna in bo zahtevala od Nemčije izročitev bivšega prestolonaslednika.

NA BOLGARSKEM

je bil te dni ubit zoper eden od ministrov prejšnje kmetiske vlade in sicer Duparinov, Stambolijskijev tovarš in poljedelski minister. Uradno poročilo pravi, da je skočil iz vlaka, ko so ga vozili v Sofijo v 6 letno ječo, in da je bil ustreljen na begu, ker se ni hotel predati. To uradno poročilo o smrti bivšega ministra Duparina je na las podobno onemu o smrti Stambolijskega. — Nikdo ne dvomi, da gre tu za prosti umor, ki ga je naročila bolgarska vlada, da se za vedno odkriža moža, ki je imel med ljudstvom zelo mnogo pristašev.

ZADRUŽNO-SOCIALNI TEČAJI:

Zadružno-socialni tečaje se vršijo od dne 19. do 30. novembra t. l. po naslednjih sodnih okrajih:

19. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Slovenjgradec v prostorih hranilnice in posojilnice (za sodni okraj Slovenjgradec).
20. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Šoštanj v cerkveni hiši (za sodni okraj Šoštanj).
22. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: Št. Jurij ob Taboru v cerkveni hiši (za sodni okraj Vrnsko).
23. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Rečica ob Savinji v gostilni Čujež (za sodni okraj Gornjigrad).
26. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Laško v društveni dvorani (za sodni okraj Laško).
27. novembra (torek) ob pol 9. uri dopoldne: Celje v hotelu »Beli vol« (za sodni okraj Celje).
29. novembra (četrtek) ob pol 10. uri dopoldne: Rogatec v kaplaniji (za sodni okraj Rogatec).
30. novembra (petek) ob 9. uri dopoldne: Šmarje pri Jelšah v gostilni Gradt (za sodni okraj Šmarje).

Tedenske novice.

Naš lavantinski škof dr. Karlin je imenovan za upravitelja Prekmurja in Mežiške doline. Prekmurje je spadalo dosedaj pod somboteljsko škofijo, Mežiška dolina pa pod Celovec.

Duhovniške vesti. Župnija Majšberg je podeljena g. Rajmundu Bratanič. Prihovski g. župnik Karol Kumer je imenovan duhovnim svetovalcem.

Shodi naših poslancev v nedeljo, dne 18. novembra: Falež: Sv. Martin na Pohorju po sv. maši ob pol 11. uri v društveni dvorani (v kaplaniji). Kugovnik: Sv. Danijel na Koroškem po sv. maši pri cerkvi. Krajnec: Pišece po rani sv. maši v verandi g. Ivana Kostevc. Vrečko: Sv. Križ na Slatini po rani sv. maši v Društvenem domu. Žebot: Sv. Peter pri Mariboru po rani sv. maši v samostanski šoli.

Orliški tečaj za mariborsko srečo. Od 19. do 25. t. m. se vrši v Mariboru orliški organizatorični in tehnični tečaj. Vadile se bodo nove vaje in podal se bo poduk v poslovanju krožka. Vsak krožek naj pošlje vsaj po eno zastopnico. Župnije, kjer še nimajo krožka, naj pošljejo po eno mladenko, ki bo sposobna prevzeti vodstvo orliškega krožka, ki se mora ustanoviti v vsaki župniji.

Mladenke in tudi žene cele lavantske škofije, ne pozabite, da se vršita dne 18. t. m. v Celju v Narodnem domu in dne 25. t. m. v Mariboru v dvorani v Lekarniški ulici 6 ženska tečaja. Oba tečaja bo vodila našim dekletom že dobro znana Dorica Angela Piskernik iz Ljubljane. Tečaja bodeta letos izredno zanimiva in bodo doble na njih naše mlaudenke navodila za delovanje v dekliških zvezah za celo leto. Zato, mlaudenke, kar vas je v spodnjem delu zelene Štajerske, vse v nedeljo, dne 18. t. m. v Celje! Mlaudenke gornjega dela Štajerske pa vse v nedeljo, dne 25. t. m. v Mariboru! Ženski spol je bil prvi in naj ostane prvi, kjer gre za izobrazbo in dobro stvar. Železniška zveza ugodna, da boste še isti dan doma.

Nemški poslanci vlečejo raje z radikali Srbi, z Pašičem, samo da bi zavlekli avtonomijo Slovenije. Raje pomagajo Pašičevi vladu nalagati nove davke, nego da bi pomagali vreči srbsko radikalno vlado. Nemci in radikalni Srbi nas sedaj skupno gulijo; skupno nam vlečejo kožo s hrbita. Nemci delajo to iz slepega sovraštva do Slovencev, a Srbi-radikali, da si Beograd napolni žepe in kase. Nem-

cem je ljubše, da propada kmet in obrnik — če tudi Nemec — samo, da še Slovenija tako brzo ne dobi avtonomije in ž njo lastne kase. Obžalovanja so vredni oni ljudje, ki so glasovali za nemške kandidate. Nemci sami se že jočejo . . .

Ne pozabite na »Dijaško večerje!« Odbor »Dijaške večerje« v Mariboru nasiti vsak večer 66 pridnih pa revnih študentov z dobro tečno hrano. Ti študenti bi drugače bili brez vsake večerje in bi morali strašno stradati. Prijatelji pridne mladine, ne pozabite teh študentov! Darujte za nje krompir, fižol, koruzo, žito ali kako drugo živilo. Vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme. Kdor pa nima živil, pa naj po svoji moći daruje v denarju. Spomnite se »Dijaške večerje« posebno v veselih družbah, na gostijah, na sedminah. Darovi se naj pošiljajo na naslov: »Dijaška večerje« v Mariboru v tiskarni sv. Cirila. Za darove se v imenu revnih dijakov že vnaprej zahvaljuje dr. Anton Jerošek, ravnatelj Cirilove tiskarne kot predsednik »Dijaške večerje.«

Mariborske novice. V Mariboru je umrl ravnatelj mestne klavnice Kern. Po rodu je bil Nemec. Dvema židom so zaplenili na mariborskem glavnem kolodvoru 3600 zlatih turških lir in 196 silver šterlingov. V našem denarju znaša zlepomba poldružni milijon dinarjev. Žida se pišeta Barech in sta brata. Zlato sta nameravala iztihotapiti v Avstrijo, a so ju zasačili, denar odvzeli, tihotapca pa zaprli. — Č. g. dr. Ivan Jančič, župnik pri Sv. Petru v Sav. dolini je posiljal za Dijaško semenišče v Mariboru 17 meterskih stotov živil, za bogoslovje 15 meterskih stotov in za akademike 11 meterskih stotov živil. Blagemu mladinoju kakor vsem darovalcem naj Bog stotero povrne. — Po Pohorju nad Mariborom je kradel, ropal in tihotaplil že nekaj let sem pohorski strah neki Mihael Germež. Te dni se je posrečilo izslediti njegovo skrivališče v gozdu v neki votlini. Šentlovrenški žandarji in nekaj lovcev je v noči obkolilo votlino in pozvali so Germeža, nai se uda. Germež je začel streljati; oblegovalci pa v votlino. Ko je Germež uvidel, da je izgubljen, se je sam ustrelil v votlini, a je bil že tudi ranjen. V votlini so našli več pokrajenih stvari.

Iz Mežiške doline. Blagoslov ljubezni polne vladajoče velesirske radikalne stranke se je že začel razlivati po naši dolini v obliki poštih položnic, ki jih je nam poslal davniki urad. Ljudem je kar zastala sapa, ko so čitali ogromne številke, ki oznanjajo, kako morajo poplačati ujedinjenje. Najprej je nam vlada ugrabila 20 procentov pri kolekovanju bankovcev, potem tri četrtinke pri zamenjanju krov za dinarje, nato je upeljala še visoko carino in trošarino, ki grozno podražuje vse kmetske potrebščine, zdaj pa nam še predpisuje tako nezaščitano visoke neposredne davke, ki znašajo z invalidskim davkom vred 78krat toliko kot prej v mirnem času. To je pa vendar malo preveč! Berno, kako sovražni Italijani stiskajo podjarmljene Slovence hočejo jim vzeti njihov jezik, a živeti jih vendar še hočejo pustiti in gospodarsko jih nočejo uničiti, a naši bratje, ki so nas osvobodili, nas hočejo gospodarsko uničiti in popolnoma izžeti. To ni ljubezen, to je brezresni balkanizem, ki ga goji naš nesrečni centralizem. Ni čuda, da se ljudij polašča jeza in nevolja, mrmaranje gre od hiše do hiše in kletev se sliši iz stoterih ust; zraven pa se namrogajo še nekdanji nemčurji z žanljivim, škodoželnim posmehom, češ: To imate zdaj! To je hudo! Kam bo to pripeljalo? In v tem času so nekateri ljudje še tako drzni, da ustanavljajo po raznih krajih naše doline srbsko radikalno stranko. Čudimo se potprežljivosti naših ljudi, da ne vzamejo palice v roke ter tem ljudem zalučijo v obraz: »Pojte proč od nas, vi, plačani izdajalci našega slovenskega naroda, vi grobokopi naše sreče in našega blagostnega! Začnite vendar enkrat te ljudi bojkotirati! Kdor je zapisan srbski radikalni stranki, naj gre od nas! Za take ljudi med nami ni prostora, za nje je Macedonia.«

Iz Mežiške doline. Dohodnina. Pred par meseci je davnčna oblast v Slovenjgradcu poslala občinam seznam onih strank, ki morajo plačati dohodnino s pripombo, da naj se oni, katerim se zdi predpisani dohodninski davek neopravilen, pritožijo v teku 14 dni. Mnogo pritožb se je vložilo, pa škoda kolegov, zakaj: vse pritožbe so bile zastonj. Ravno zdaj razpošilja davčni urad položnice za vplačila davka in s čudom gledamo, da se je vsem strankam na mesto kakšne olajšave dohodninski davek zvišal za 100 procentov onega zneska, ki je bil prvotno predpisani. Slišimo, da vlečejo davčni uradi tri procente onih davkov, ki jih iztirajo od ljudstva. Ali je res pohlep po teh treh procentih te ljudi tako omotil, da ne pozna več nobene mere. Ni čuda, da je vsled tega zavladalo največje ogroženje po celi dolini. Vemo, da tudi ob času vojske pri odjemanju žita in živine gotovi ljudje iz prevelike državotvornosti ter lastne sebičnosti in dobičkažljnosti niso imeli usmiljenja z ljudstvom. In konec? Svet še ni obstal, ampak se še vedno sučel!

Blagoslavljanie novih zvonov na črešnjevski podružnici Sv. Treh kraljev. Spodbudna slovesnost. Na predvodenje zahvalne nedelje je duhovništvo ob obilni udeležbi spremljalo tri bronaste zvone »sv. Trije kralji, Srce Ježusovo, Srce Marijino« na svatovsko ozajšan trikraljski gric v Jelšovcu. Pozdrav g. župnika iznad venčanega voza: Prvi zvon »sv. Trije kralji« naslovjen, budi vrlim oklicanom zvezda vodnica do nebeškega Betlehema! Drugi »Srce Ježusovo« naj bi postal in ostal hrepeneje nebeških višav mladeničem in možem, kojim je poklonjen. Tretji, milo »Srce Marijino« krščen, budi ves

triški kaplan g. Franc Strmšek. V presunljivem govoru, dovršenem po obliku in neprekosljivem po notranji vrednosti, je opeval zvone, ki naj oznanjajo, kakor daleč so slišni, slava Bogu v višavah pa mir zemljanom. — Pripomniti je, da sta bila manjša zvona vsled disonance s prvim dvakrat vleta. Važen miglaj za naročevalce zvonov, da se ni treba slepo zanesti, pa zvone brez izvedenske preskušnje prevzeti.

Poboj v Kočnem, Dne 4. t. m. ob priliki blagoslavljanja novih zvonov pri podružnici Sv. Treh Kraljev je prišlo v Kočnem pri gostilni Drevo na okrajni cesti do občelovanja vrednega dogodka. Trije mirni fantje iz Nove vasi pri Slov. Bistrici so se vračali zvečer domov iz Studenic, kjer so bili na obisku pri stricu. Ko pridejo do gostilne Drevo, jih je napadlo več oženjenih možkarjev in razvil se je pretep, ki se je končal z ubojjem. Eden izmed bratov Feis se je zgrudil na tla težko poškodovan, njegov brat in še en drug fant sta pa dobita tudi več poškodb. Težko ranjeni Feis je drugi dan umrli na zadobljenih poškodbah. Žalostno je, da se je v tej, dosedaj mirni vasici dogodil tak zločin, še bolj žalostno pa je to, da so glavni povzročitelji zločina oženjeni možje, ki bi morali imeti že nekoliko pamet.

Ročna borba med šmargečkimi Sokoli in rošnjanjskimi fanti v Rošnji pri Smigovcu. Od Št. Janža na Dravskem polju poročajo: V nedeljo, dne 4. novembra se je vršila pri Smigovcu v Rošnji takozvana «Plesna veselica», v resnici pa je bila divjaška veselica šmargečkih zloglasnih Sokolov z učiteljem Jarcem in njegovo milostljivo na čelu. Takšnega dirindaja še ni bilo v Rošnji. Celo noč se je vpilo in tulilo prav po sokolski navadi tako, da nam ni bilo mogoče zatisniti očesa. — Slišali smo tak vik in krik, da smo mislili, da je to noč zbrana vsa zverina celega sveta pri Smigovcu. Ko je bilo že vse pijo, so začeli Sokoli metati prazne kozarce iz kota v kot, mi Rošenjčani pa smo jim pomagali, da če smo izlivani, tudi znamo v ročni borbi z kozarci nastopiti, čeprav nismo telovadci Sokoli, Jarčevi trabanti. Pokazali smo jim, da v Rošnji ni prostora za sokolske razgrajače in smo jih vso noč vadili v ponostenosti in premagovanju samega sebe. Vi šmargečki nočni tički-Sokolovi, najbrž ne boste več prišli razgrajati k nam mirnim Rošenjčanom in vam tudi odsvetujemo. Mi rošenjški fantje smo prepošteni, da bi se pajdašili s takšno sokolsko pretepaško družbo. Sicer pa vi fantje Šmargečani niste krivi toliko svojih slabih razvad, a vi ne morete biti boljši, kajti učenec ni nad učiteljem!! Mi vas le pomilujemo radi vaše zaslepljenosti, da se daste za nos voditi od orjunskega učiteljev Jarc-Kovačič, ki se vam za hrbotom v pest smejeti. Mi rošenjški fantje pa se ne damo za nos voditi od liberalnih zgagarjev, tudi s kakšno plesno veselico in ne s sladko smejočo Šmigočevku nas ne bosta preslepila, ker imamo že toliko pameti sami, da vemo, kam pes tako moli. Šmigočevka in njegovo ženo pa bo menda tudi pamet srečala, da ne bosta več dajala prostora pod kinko «plesne veselice» za ročno borbo s kožarci. — **Zdravo!**

Novice iz Loč. V nedeljo, dne 28. oktobra, se je vršil ob obilni udeležbi ustanovi občni zbor orlovskega odseka v Ločah. Pričlenjenih je 32 mladeničev, med temi 8 bivših vojakov. Bog živil! Le krepko naprej! — Za misijone so naša vrla dekleta nabrala 3820 K in razprodala še 28 misijonskih koledarjev in 24 «Katoliških misijonov». Sedaj je v teku pobiranje za naše dijake. Bog daj veliko sreč!

Smrt uglednega našega pristaša. Pri Sv. Barbari v Halozah je umrl po hudi bolezni posestnik in župan gosp. Anton Arbeiter. Bil je zvest naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Dalje je bil predsednik tukajnjega izobraževalnega društva, načelnik kmetijske podružnice, blagajnik Podpornega društva za uboge šolarje itd. Z dušo in telom je bil somišlenik SLS, na katere programu je bil tudi izvoljen županom občine Gruškovec. Sploh je bil mož zelo veren, poštenjak in gostoluben ter skrben oče svojim otrokom, sosedom pa dober sosed. Vdovi in otrokom izrekamo sožalje, rajnemu pa želimo, naj v miru počiva!

Opomin od Velike nedelje. Že četrto leto krije zemlja našega nepozabljenega č. g. župnika Menharta. Tužno se mi zdi, ko se večkrat spominjam na najine pogovore, berem njegove spodbujajoče besede, katere mi je blago-pokojni v življenju večkrat pisal na bojišče. A danes ga ni več! Le njegov spomenik zarez moje oko, ko pride na velikonedenjsko pokopališče, a čakam že četrto leto, kdaj se bo vdelala v spomenik blagopokojnega slika. Prostor za isto je kamnosek že zaznamoval pri izklesanju napisa in pri tem je še danes ostalo. Slika noče sama v spomenik. Velikonedenčani govore različno in da se pokojnemu ne dela krivice, pozivamo prizadetega, da da nemu doma napraviti njemu zauzakano delo, da se tako obvaruje nadaljnji sumničenj.

V Prekmurju je vse ljudstvo, razun verižnikov, proti srbski radikalni stranki. Vse obsoja one grde ljudi, ki so hoteli premotiti g. Šiftarja in ga dobiti na svojo stran. Paščevi agenti si sedaj niti med ljudstvo več ne upajo, tako so ljudje razburjeni in razjarjeni proti njim. Saj bi pa tudi bil vsak norec, kdor bi šel z radikali, ki nam s pomočjo Nemcev in Turkov nalagajo tako strašne davke.

Novice od Št. Ilij pod Turjakom. Ustanovljeno imamo Sadarsko društvo, ki pod vodstvom nadučiteljev dobrevnapreduje. Pred kratkim je imelo sestanek, na katerem je poročal strokovnjak o vrstah sadja, ki v naših krajinah najbolj uspeva, pred vsem bobovec in mašanci, za sadjevec je pa po izkušnjah najbolj priporočal domačo tecko. Kmetovalci Poprimimo se sadjerev in sploh vseh kmetov spravil, ki nam jih navajajo kmetski strokovnjaki. Mi se vse premalo zavedamo, da se pri naših kmetijah še da manjšati. Zato večkrat kmetsko-izobraževalne sestanke. — Letina je bila pri nas dobra. Skoraj vsak je zadovoljen spravil svoje pridelke. Na dobro oddelanih

kmetijah je dal mernik posejanega žita 7—9 mernikov. Pri nekaterih kmetijah je tudi sadje izvrstno obrodilo. Posebno v okolici Št. Ilja imajo kmetje precej sadjevca za oddati.

— Izobraževalno društvo z odseki se vstrajno giblje. Fantje in dekleta imajo svoje mesečne sestanke. Dekleta so pred kratkim vprizorile igro »Goslarica naše ljube Gospe«, ki je pod vodstvom g. kaplana dobro uspela. Fantje pa prirede igro »Čevljari«. Igre, pri naših društvenih naj bi ne bile pregoste. Dve ali tri igre letno zadostujejo, kajti ako so prepogoste, izostane izobraževalno delo. Torej v naša društva več gospodarsko-vzgojnih sestankov, a manj igranja. Fantje in dekleta, prihajajte redno na sestanke!

— Požarna brama gradi nov Gasilni dom v bližini cerkve sv. Ahacija, ki bo pod vodstvom tukajnjega predsednika požarne brame kmalu dogotovljen. Požarne brame imajo lep namen, pomagati bližnjemu v nesreči, toda razne prireditve pri nekaterih trajajo predolgo v noč, ki so navadno združene s popivanjem. Vse do prave mere, za vsako prireditve v društvenih naj bi bila 9. ura zvečer mero-dajna, kar je več, je potrata časa in denarja, ako se prireditve vrši v gostilni.

Zalosten občni zbor demokratske stranke. Iz Sv. Petra pod Sv. Gorami nam poročajo: Ustanovni občni zbor JDS, ki se je dne 4. novembra r. l. vršil v prostorih našega dohtarja, je zelo klaverno potekel. Krog 20 backov, ki so večinoma odvisni od dohtarja, je prišlo poslušat govornika. Ljudje so govorili, da pride neki Švindler razlagat demokratski evangelij politično nezrelim Šentpetranom, pa so se varali. Prišel je le Špindler iz Maribora. Dohtar v strahu, da bo moral govoriti golin stenam, je poslal kakor evangelijski kralj svoje hlapce — osebo malega Šurekovega Jura — na vse pote in prelaze, da Šentpeterske demokrate dovede skupaj, pa ne na pojedino; iste so bili deležni le Špindler in Zdolšek, pa mogoče tudi priganja Šurekova Jura, kar nam pa ni znano. Znano nam je le to, da je žena Premrlečvega Joža — Marička tisti dan pokazala vso svojo kuhrske umetnost in celo dohtarja spravila do tistega okusa, katerega je za časa svojega 12 letnega študiranja medicinske vede popolnoma izgubil. Da je pa spravil tistih par mandlovev skupaj na zborovanje v svojo hišo (v javnem prostoru ni imel poguma) je vzrok njegov teror. — Sicer se po Št. Petru itak ne damo terorizirati od njega, ker imamo v Kozjem boljšega in veliko bolj prijaznega zdravnika, kot je naš. Toliko za danes o dohtarju. — Prihodnji pa še več!

«Naprednjakov» ne marajo nikjer. Od Sv. Petra pod Sv. Gorami smo prejeli. Pred kratkim je »Jutro« vabil napredne učitelje, da kompetirajo na izpraznjeno nadučiteljsko mesto v Sv. Petru. Povdarijalo je, da je ljudstvo učiteljstvu zelo naklonjeno. O ja, ampak samo takšnim, kot je bil naš nezabni gospod nadučitelj Moric, ki se je pred kratkim poslovil od nas in za katerim žaluje cela Šentpeterska fara. Da bi pa k nam prišel kak Kravarič, ki sliši na ime Janko ter se bolj zanima za frajlice, kakor pa za šolo — in katerega naš dohtar na vse kriplje pri vseh mogočih činiteljih protežira — temu mi odločno protestiramo. Če pa pride, se mu lahko zgodi isto, kakor naprednemu učitelju Gostinčarju, kateremu so »naprednemu učiteljstvu« naklonjeni Šentpetrani streljali v slovo pri odkodu. Vprašamo pa višji šolski svet za preložitev počitnic na jesenski čas. Prošnja je bila odklonjena, ker gre za kmečke koriste.

Skladišča. Ker rabi Kmetijska družba večja skladišča, se izvoli odsek, da poroča o tej zadevi in stavi potrebne predloge. Kmetijskim podružnicam po dejeli se dovolijo skladišča, ako za nje prosijo in izpolnijo nekatere pogoje.

Prošnja za uvoz živinske soli iz Nemške Avstrije, katero je vložila Kmetijska družba v interesu naših kmetovalcev, še danes ni rešena od naše vlade vkljub temu, da bi se družba podvrgla najstrožji kontroli ter bi se prodala sol po lastni ceni. Nemška Avstria ne ve, kam s tem blagom, pri nas pa ga primanjkuje. Enoglasno se sklene, uradirati je preživela vlada južno železnico.

Solske počitnice. Kmetijska družba je prosila višji šolski svet za preložitev počitnic na jesenski čas. Prošnja je bila odklonjena, ker gre za kmečke koriste.

Udnina. Samostojni so zopet hoteli zvišati udnino na odločni ugovor naših odbornikov in na konkretni predlog odbornika g. Brenčiča, da ostane stará udnina 20 din., se uklonili.

Podpore. Številke so jasno pokazale, kako nam vlada od leta do leta zmanjšuje prispevke in podpore za gospodarsko šolstvo, govedorejo, prašičerejo, drobnico, vinarno itd. Leta 1922 smo dobili državne podpore še okroglo 292.000 dinarjev, dočim smo dobili za leto 1923 samo 63.000 dinarjev, torej petkrat manj kakor lani, ekravno so se davki tako ogromno povečali. Za govedorejo smo dobili leta 1922 86.000 dinarjev, letos samo 36.000 dinarjev. Za prašičerejo smo dobili lani 33.000 dinarjev, letos 17.000 dinarjev. Tako se črta pri vseh točkah. Zanimivo je, da je centralistični samostojni pri navedbi teh suhih številk zmanjkala sapa. Nato se je odobril račun bilance za leto 1922 ter račun izgube in dobička za leto 1922, kakor tudi proračun za leto 1924. Skupni profit za leto 1922 je znašal okrog 97.000.000 dinarjev.

Po razgovoru o nekaterih notranjih zadevah Kmetijske družbe se je seja zaključila, ker so štajerski odborniki morali odhiti na vlak.

Gospodarstvo

IZ SEJE KMETIJSKE DRUŽBE.

Dne 6. t. m. se je vršila seja glavnega odbora Kmetijske družbe. Iz predsednikovega in tajnikovega poročila bi bilo posneti nekaj važnih točk, kakor n. pr:

Emajlirana posoda, katero je prejšnje vodstvo družbe naročilo brez vedenja glavnega odbora in ki obteže bilanco za več sto tisoč kron, se je začela zopet razpravljati. Sklene se opozoriti podružnice potom okrožnice na to blago.

Vino. Predsednik g. profesor Jarc povdaja važnost trgovskih pogajanj z Nemško Avstrijo glede izvoza naših vin in po daljši utemeljitvi se sprejme predlog odbornika g. Košarja, prositi vlado, da pritegne k tem trgovskim pogajanjem po enega slovenskega eksperta od vinogradnikov in vinske trgovine.

Kuga in živinski sejmi. Radi kuge je prepovedanih več živinskih sejmov, kar je v ogromno škodo našim kmetovalcem. Ker v Sloveniji ni živinske kuge, ampak se ista razširja po pragnani živini iz Hrvatske, ki se goni večinoma po prepovedanih potih na Štajersko, se sklene doseči, da dobi tuja živila na domačih sejmiščih svoj posebni oddelek in da pazi vlada bolj strogo na živinske mešetarje, katerim se naj podeli koncesija, ne pa samo obrtni list, kakor do sedaj.

Premiranje bikov se ne bo vršilo, ker vlada nima denarja. Odbornik Brenčič je v živih besedah slike skodo, katera nastane iz tega za našo živinorejo. Pripomni, da je hotel ptujski okraj iz lastnih sredstev premirati bike, a je pokrajinska uprava to odklonila. Celo samopomoč je že prepovedana pod sedanjim centralističnim režimom.

Borza. Kmetijska družba pristopi kot član k novoustanovljeni ljubljanski borzi.

Vagoni, ki pridejo na Kmetijsko družbo v Ljubljano, se ne smejo od tamkaj več direktno pošiljati na kmetijske podružnice, ampak se morajo razkladati, potem se mora prositi za novi vagon in po zopetnem nakladanju se smejo šele odpeljati. Reekspedicija je torej prepovedana, odkar je prevzela vlada južno železnico.

Skladišča. Ker rabi Kmetijska družba večja skladišča, se izvoli odsek, da poroča o tej zadevi in stavi potrebne predloge. Kmetijskim podružnicam po dejeli se dovolijo skladišča, ako za nje prosijo in izpolnijo nekatere pogoje.

Prošnja za uvoz živinske soli iz Nemške Avstrije, katero je vložila Kmetijska družba v interesu naših kmetovalcev, še danes ni rešena od naše vlade vkljub temu, da bi se družba podvrgla najstrožji kontroli ter bi se prodala sol po lastni ceni. Nemška Avstria ne ve, kam s tem blagom, pri nas pa ga primanjkuje. Enoglasno se sklene, uradirati je preživela vlada južno železnico.

Solske počitnice. Kmetijska družba je prosila višji šolski svet za preložitev počitnic na jesenski čas. Prošnja je bila odklonjena, ker gre za kmečke koriste.

Udnina. Samostojni so zopet hoteli zvišati udnino na odločni ugovor naših odbornikov in na konkretni predlog odbornika g. Brenčiča, da ostane stará udnina 20 din., se uklonili.

Podpore. Številke so jasno pokazale, kako nam vlada od leta do leta zmanjšuje prispevke in podpore za gospodarsko šolstvo, govedorejo, prašičerejo, drobnico, vinarno itd. Leta 1922 smo dobili državne podpore še okroglo 292.000 dinarjev, dočim smo dobili za leto 1923 samo 63.000 dinarjev, torej petkrat manj kakor lani, ekravno so se davki tako ogromno povečali. Za govedorejo smo dobili leta 1922 86.000 dinarjev, letos samo 36.000 dinarjev. Za prašičerejo smo dobili lani 33.000 dinarjev, letos 17.000 dinarjev. Tako se črta pri vseh točkah. Zanimivo je, da je centralistični samostojni pri navedbi teh suhih številk zmanjkala sapa. Nato se je odobril račun bilance za leto 1922 ter račun izgube in dobička za leto 1922, kakor tudi proračun za leto 1924. Skupni profit za leto 1922 je znašal okrog 97.000.000 dinarjev.

Po razgovoru o nekaterih notranjih zadevah Kmetijske družbe se je seja zaključila, ker so štajerski odborniki morali odhiti na vlak.

VINSKI TRG.

V zadnjem tednu minulega meseca so tudi največji vinogradniki Slovenije končali bratvo in zadnje brani mošti so kazali vsled izredno lepega in toplega vremena 20 do 22 stopinj po klosterneuburški moštni tehnici. V istem razmerju, kakor se je stopnjeval sladkor, se je tudi zmanjševala kislina in strokovnjaki sodijo, da bodo letos pozno brana vina slična onim iz leta 1920. Vinogradniki, ki so brali že pred 15. oktobrom, so dosegli komaj od 14 do 15 stopinj sladkorja in njihovi mošti so vsebovali od 9 do 12 odstotkov kislina ter ne bodo boljši od lanskega pridelka. Letos je pač vsak vinogradnik spoznal na lastni koži, koliko se da zboljšati vinski mošti pri lepem vremenu, ako se čaka s trgovijo. Pohvalno moramo omeniti, da je takih vinogradnikov vedno več in da so celo manjši posestniki čakali s trgovijo do zadnj

tehtali povprečno 16—20 odstotkov ter so se prodajali po 6—8000 avstrijskih krov liter. Uvoz iz Jugoslavije počiva radi izredno visoke uvozne carine, ki znaša 60 zlatih krov za liter.

Na Madžarskem so z bratvijo prav zadovoljni glede kakovosti. Navadni mošti so se prodajali po 6—700 K, finejše blago pa po 900—1000 K za liter. Izvoza ni.

Čehoslovaška je pridelala malo vina in radi tega so cene nekoliko poskočile. Izvoz naših vin je v Čehoslovaško nemogoč radi visoke uvozne carine, ki znaša 5 čK, dočim se že dobi boljše blago v domovini po 6 čK.

V splošnem se lahko trdi, da se je v srednjem Evropi pridelalo letos mnogo manj, zato pa boljšega vina kakor lani in da so radi tega cene za letošnji pridelek sorazmerno višje od lanskega.

Pokrajinska zveza Jugoslov. vinogradnikov za Slovenijo ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 2. decembra t. l. ob 10. uri v Mariboru v Narodnem domu z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitev izvrševalnega odbora (predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajka in pet odbornikov) društva ter treh delegatov za občni zbor Glavne zvezze; 2. Računsko poročilo začasnega odbora in odobritev računov; 3. Poročilo o položaju vinarstva v Jugoslaviji s posebnim ozirom na Slovenijo, o vinski krizi in kako ji odpomoči; 4. Slučajnosti. Po § 14. društvenih pravil tvorijo občni zbor pokrajinske zveze vinogradnikov: predsednik in po dva delegata vsakega krajevnega vinarskega društva v Sloveniji, s pravico glasov v razmerju števila članov dotočnega krajevnega društva; po trije delegati vsake zveze kmetijskih družin in Kmetijske družbe v pokrajini ter vsi vinski strokovnjaki v javni službi te pokrajine, s po enim glasom. Vsi navedeni, kakor tudi drugi člani krajevnih vinarskih društev in ostali nevčlanjeni vinogradniki, ki žele pristopiti organizaciji ter sodelovati pri ureditvi razmer našega ogroženega vinogradništva, se prijazno vabijo, da se ustanovnega občnega zbora pokrajinske zveze vinogradnikov sigurno udeleže. Začasni odbor se je obrnil na prometno ministrstvo, zaradi znižanja voznih cen po železnicah na polovico in pričakovali je, da se bo prošnji ugodilo. Natančneje se objavi pravočasno. Maribor, dne 7. novembra 1923. Za začasni odbor Pokrajinske zveze jugoslovenskih vinogradnikov: Puklavec, predsednik. Zabavnik, tajnik.

Vinski kupec, pozor! Od Sv. Eme poročajo: Pri Sv. Emi v Roginski gori in okolici se dobi dovolj dobrega belega in rdečega novega ter starega vina. V vašem interesu je, da prevzamete vino od gospodarjev-pridelovalcev. Na vsak način bode ceneje, kakor če ga dobivate od prekupovalcev. Od postaje Mestinja do Pristave je eno uro hoda; vozite se lahko tudi s postiljom vsako jutro ob pol 10. uri in nazaj ob 4. uri popoldne.

Kmetski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo predredi v drugi polovici meseca novembra sledenja predavanja na Štajerskem in v Prekmurju: V nedeljo, dne 18. novembra: 1. Cirkovce, o bolezni rastlin, Zupanc J. 2. Oplotnica, o kletarstvu, Štamberger. 3. Križevci v Prekmurju, o poljedelstvu, Pavlica. V nedeljo, dne 25. novembra: 1. Hajdina, o bolezni rastlin, Zupanc J. 2. Hotiza v Prekmurju, o kmetijstvu, Vojsk. 3. Gradišče v Prekmurju, o živinoreji, Pavlica.

Zivinski sejmi bodo v mariborskem okraju prihodnje dni otvorenji. Na prošnjo živinorejcev je naš poslanec Fr. Žebot pri vladni posredoval, da se sejmi v krajih, kjer ni več slinovke, čimpreje otvorijo. Dobil je zagotovo, da bodo najprej odprti sejmi v Mariboru.

KOKOS IN NJENI POJEDUHI (MRČESI).

Pojeduhi so razni mrčesi, radi katerih trpi kokoš in sploh perutnina pri hiši.

Na prvem mestu moram omeniti ptičje grinte, ki so prav za prav najhujši pojeduh ali perutninski mrčes. Po dnevi je ptičja grinta skrita v temnih razpoklinah desk ter kolov, iz katerih je sestavljen kurnik, pa tudi skrita v gnezdih, na katerih kokoši nesejo. Ta mrčes napade po noči kokoš, jež izsesava kri in jo moti v ponočnem počitku.

Omeniti je med perutninskimi mrčesi bolho, ki se nahaja v razpoklinah zidovja in v prahu na tleh, ter perutninske stenice, ki niso nič manj krvoljčne kakor one, ki ropajo človeku mirene noči in ga silijo v jutro rano na noge.

Kdo bi ne znal ali vsaj že ne slišal o kurji uši? Kurja si izvoli svoj prostor pri kuri ali na vratu ali na zatilniku pod grebenom, sploh na delih njenega života, kamor ne more s svojim kljunom, da bi jo pobrala in se je rešila.

Osobito kokoš, ki valijo, napadajo hudo ti pojeduhi in ni čuda, da najpridnejša valjivka pogosto in celo popolnoma zapusti svoje gnezdo. Primorana je radi uši in drugih pojeduhih zapustiti gnezdo, zapustiti proti naravnemu nagonu, ker brez človeške pomoči ni več zmožna zadostiti svoji dolžnosti.

Glavni vzrok, da so kokoši ušive in od zgoraj omenjenih pojeduhih napadane, je nesnaga. Kakor se snaga pri reji domačih živali sploh ne more priporočati dovolj pogosto, tako tudi pri kurjereji. Da zabraniš nesnago, ki redi in pomnožuje perutninske pojeduhe pri hiši, naj se kurnik ali mesta, kjer kokoš ali sploh perutnina prenočuje, pogosto čisti. Blato po zimi odstrani vsakih 14 dni, po leti pa vsak teden, če ni mogoče še pogosteje. Čimbolj ko je vročje poletje, tembolj je potrebno snaženje, ker se pojeduhi posebno redijo in množijo v vročem poletju.

Tudi gnezda, kjer ležijo kure, je treba prenoviti, stalo slamo nadomestiti z novo. Najbolje kaže staro slamo, ki je služila dalje časa pri leganju, sežgati. Ako se vrže na gnojšče, si kokoš in perutnina uši in druge pojeduhe zope nabere ter nalovi pri brskanju. Da potrosiš med gnezde, na katerih nesejo kure, mrčesnega praška in žvepleni

cvet, ti je mogoče preveč. Ne sme ti biti preveč, da kakor hitro opaziš pomnožitev omenjenih pojeduhih, priskočiš na pomoč napadeni kokoši ter perutnini, natančno očistiš kurnik in druga mesta, ki služijo kokošim in perutnini sploh v prenočitev, jih očistiš z močno krtačo in celo umiješ s sodalugom. Pojeduhi, pred vsem uši, ki se drže kurjega života, se pri snagi ne bodo preveč razmnožili. Kokoš se jih bo zlahka ubranila ter očistila teh mučiteljev, ako ima priložnost, da se lahko koplj v: pesku, pepelu ali prahu. Kjer so kokoši na dvorišču, tam priskribi tudi to kurjo kopelj.

Če so pa pojeduhi se že tako pomnožili, da se jih ne moreš ubraniti ali jih iztrebiti drugače, pomaži kurnik s topilim terom, stene okoli kurnjaka pa pobeli z apnom. (Dalje prihodnjič. — Samostanski kurjerec.)

RAZPREDELBA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV.

Razločujemo velike, srednje in male posestnike. Napredek in opravilo vseh teh je zelo neenako, čeprav se pečajo vsi z obdelovanjem zemlje. Slepneri izmed njih je tudi drugačnega pomena za državo in nje gospodarstvo. Seveda je pri vsakem odločilna intenziteta obdelovanja zemlje in krajevni gospodarski položaj.

Mali posestnik je tisti, ki ima do 100 oralov zemlje, srednji od 100 do 200 in veliki ali veleposestnik pa tisti, ki ima nad 200 oralov zemlje za obdelovanje. Z ozirom na zgoraj razpredelbo, odnosno velikost poedinih gospodarstev so ponekod tudi večje ali manjše ploščinske mere, kar je odvisno od intenzitete kmetijskega obrata.

Veliki posestnik dela z glavo, oziroma duševnim vodstvom, srednji z glavo in rokami, mali pa se ukvarja skoraj izključno z napornim fizičnim delom. Veliki posestniki imajo nastavljene gospodarske strokovnjake — oskrbničke in adjunkte — ki vodijo celokupno gospodarstvo. Vsak posamezen strokovnjak vodi svojo posebno panogo, recimo vinogradništvo in sadjarstvo, v zvezi s kletarstvom, ali poljedelstvo s travništvom, živinorejo in mlekarstvom, ali pa kakšno drugo gospodarsko panogo. Vsem načeluje ravnatelj, ki vodi celo gospodarstvo samostojno in predlaga o vsem eventuelno samo račune svojemu gospodarju.

Na teh posestvih se dela po najmodernejših principih kmetijske vede in prakse, — z raznovrstnimi tehničnimi sredstvi, to se pravi ne toliko z rokami, kakor s stroji in umom. Z ozirom na boljšo uporabo kmetijskih strojev je uspeh na velikem posestvu najlepši in čisti dobiček največji. Producira se največ za veletrgovino. Zato je veliki posestnik tudi velikega pomena za državo glede izvoza in prehrane širokih množic delovnega ljudstva. Kako bi sicer živilo mnogobrojno uradništvo po mestih, delavci v tovarnah, vojaščvo in drugi sloji, ako bi nikdo ne proizvajal živeža v večjih množinah. Tega pa je, kakor že povedano, v stanu edinole veliki posestnik, ki s pomočjo kmetijskih strojev najceneje proizvaja.

Na veleposestvih najde veliko število siromašnih in delavnih ljudi svoj posel, stanovanje in zaslужek. Na teh so zaposleni rokodelci raznih strok, kakor strojniki, kovači, kolarji in drugi. Kravarji, volari, kočijaži in ponekod tudi rokodelci dobivajo stalno plačo v denarju in naturalijah ali deputatu ter si rede svinje in kokoši. Ako so bili pošteni in delavni, dobe v starosti navadno tudi vzdrževalnino in dosmrtno streho. Veliko dobrega store lahko torej veleposestva za revno ljudstvo in njega živiljenjski obstoj.

Srednji posestnik se mora praktičnemu kmetijskemu gospodarstvu že bolj posvetiti. Tudi on ima uslužbence gospodarske stroke, toda glavnji upravitelj je običajno sam, ako se ne peča s kakim postranskim poklicem, kar se čestokrat dogaja. Na srednjem posestvu so vse gospodarske panoge medsebojno združene kar najtesneje. Ena panoga pomaga drugi do uspeha. Srednji posestnik dela s pomočjo kmetijskih strojev, ki nadomestujejo draga ročno delo v visoki meri. Tudi on si najme najraje stalnih delavcev, ki opravljajo vsa poletna in zimska kmetijska dela ter imajo enak zasluzek in enake ugodnosti, kakor delavci na velikem posestvu. Srednja, pametno urejena kmetijska gospodarstva so za državo neprecenljive vrednosti.

Želite bi bilo, da bi država podpirala vzorno urejena srednja in velika posestva ter jih smatrala za nekaj prekoristnega za svoj obstoj. V slučaju, da bi srednji in veliki posestnik ne gospodarila v prid sebi in državi, bi bila naloga državne uprave, da prevzame vodstvo celega gospodarstva po izkušenih strokovnjakih v svoje roke. Ta procedura bi bila potrebljena zlasti na tistih posestvih žive in mrtve roke, kjer so se puhli nestrokovnjaki kot ostudni in nabrekli pajki nasedli na krmila, svojemu žepu v prid, gospodarju in splošnemu kmetijstvu pa v nepregledno škodo.

Mali posestnik navadno nima toljega vpliva na ustroj države, kakor srednji in veliki posestnik. On dela od zore do mraka in pestuje mater zemljico s svojimi žuljevimi rokami, pa si kljub temu ne more pomagati na noge. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da nima za pridati nič drugega, kakor včasih par jajec ali kakšno kokoš, ki vsled starosti ne nese več jajec. In še to ubogi trpin sam prisreda. Vsako drugo ali tretje leto proda morebiti kako govedo ali svinjo, da poplača različne davke in skupi nekaj denarčkov za nakup obleke ali kak priboljšek.

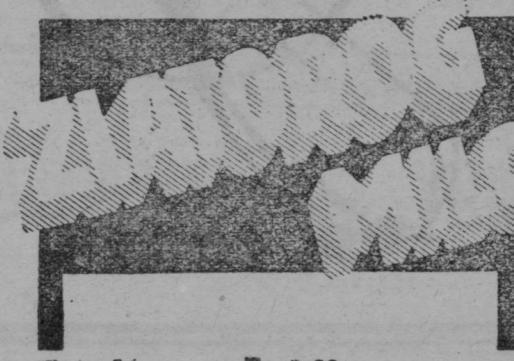
Razen tega se izmožgava malega kmeta čestokrat s tem, da imajo njegovi pridelki na trgu manjšo vrednost, kakor stvari, katere mora kupiti za neobhodne vsakdanje potrebe. Tukaj bi bile eksportne in importne zadruge zelo na mestu. Rokodelec in tovarniški delavec sta večkrat na boljšem od malega posestnika. Vendar bi se moglo goditi tudi temu boljše, ako bi znal svoje gospodarstvo urediti tako, da bi imel od njega kolikor mogoče veliko korist.

Mali posestnik, ki je obenem rokodelec, izhaja boljše, kakor tisti, ki ni rokodelec. Zemljo obdeluje lahko njegova družina, on pa prishlužuje denar in s tem pripomaga

do večjega blagostanja svojega gospodarstva. Za domačo obrt se baš ni treba mnogo učiti. Takšno učenje tudi ni zvezano s posebnimi stroški ter je velikega pomena za vsakogar, ki ima veselje do domače obrti. Kdor pa nima veselja na kmetih, naj prepusti rajši to drugim, zakaž brez veselja in trdne volje se nič velikega ne more doseči na tem svetu.

Mnogolično je živiljenje na deželi, kakor je mnogolično živiljenje tudi v mestih. Akoravno ljudje v mestih domnevno boljše izhajajo, kot ljudje na deželi, se vendar s tem še nikar ne more reči, da so tudi bolj srečni. Kdo more trditi, da je ravno mali posestnik, ki poseduje tu in tam samo nekaj orlaov hrivovitega sveta, najbolj nesrečen na zemlji? Ne. On najde uteho v svojem delu, on je skromen v svojih potrebah in zadovoljen ter vsled tega nad vse srečen, — saj v delu je njegova gotova rešitev.

Vekoslav Štampar, kletar, Vinaria, Ptuj.

Pazite na nobilne pene

ki jih daje Zlatorog-milo! Prati periló z Zlatorog-milom je veselje, ker odstrani brez truda vsako nesnago. Kdor želi imeti lepo perilo, naj torek vzame samo ZLATOROG!

MEŠANJE UMETNIH GNOJIL.

Kdor hoče imeti povoljne uspehe pri gnojenju z umetnimi gnojili, jih mora znati pravilno uporabljati in v pravem času trositi. Ker vsebujejo posamezna umetna gnojila samo po eno ali dvoje hranilnih snovi, ne zadoštuje navadno samo gnojenje z enim gnojilom. Profesor Wagnerjeva teorija o gnojenju pravi, da je brezuspešno vsako gnojenje, ako manjka le ena izmed štirih najglavnejših hranilnih snovi: dušik, kalij, fosforova kislina ali apno, odnosno, ako se nahaja ena izmed teh snovi v zemljji v nezadostni množini. Če dodajemo zemljji torek same eno ali dvoje omenjenih hranilnih snovi, še nismo gotovi, da dosežemo pri gnojenju povoljne uspehe. Rastline potrebujejo vsako hranilno snov v zadostni množini, sicer ostanejo vse neizrabljene. Hranilne snovi v posameznih gnojilih je treba torek združiti in tako izpopolniti gnojilo. Zategadelj moramo posamezna gnojila mešati med seboj. Kupijo se lahko tudi že pomešana umetna gnojila, ki pa niso priporočljiva, ker se v njih nahajajo večkrat ničvredne snovi, ki jih moramo plačati enako dragu. Najboljše je, da naročimo vsako gnojilo za se in ga po potrebi sami pomešamo. Mešanje pa ni ravno enostavno, kajti prijetilo bi se lahko, da bi nepravilnim postopanjem škodovali vrednosti umetnih gnojil, ali jih v njih učinku popolnoma popkarili.

Umetna gnojila, ki vsebujejo apno (Tomasova žlindra, apneni dušik) se ne smejo mešati s hlevskim gnojem. Hlevski gnoj namreč vsebuje dušik v obliki amonijakove spojine, ki se ne more družiti z apnom in izhlapi v zrak, ako pride z njim v dotik. V drugih slučajih bi se zopet lahko prijetilo, da bi lahko raztopne hranilne snovi potale težko raztopne in učink gnojenja bi bil nepopoln.

1. Hlevskega gnoja, gnojnice in straničnega gnoja (fekalij) se ne sme mešati z apnom, lesnim pepelom, apnenim dušikom in Tomasovo žlindro; pri takojšnjem trošenju se pa lahko mešajo z amonsulfatom, čilskim solitrom, superfosfatom, koščeno moko, kalijevo soljo in kafiton.

2. Apnenega dušika se ne sme mešati z amonsulfatom, superfosfatom in hlevskim gnojem; pri takojšnjem uporabi se pa lahko meša s čilskim solitrom, kalijevo soljo in kafiton.

3. Amonsulfata se ne sme mešati z apnom, apnenim dušikom in Tomasovo žlindro, lahko se ga pa meša vsak čas s hlevskim gnojem, čilskim solitrom, superfosfatom, kostno moko, kalijevo soljo in kafiton.

4. Čilski soliter se lahko meša samo neposredno pred uporabo z apnenim dušikom; vsak čas se pa lahko meša s hlevskim gnojem, apnom, amonsulfatom, superfosfatom, Tomasovo žlindro, kostno moko in kalijevimi gnojili.

5. Superfosfata se ne sme mešati z apnom, apnenim dušikom in Tomasovo žlindro, vsak čas se pa lahko meša s hlevskim gnojem, amonsulfatom, čilskim solitrom in kalijevimi gnojili.

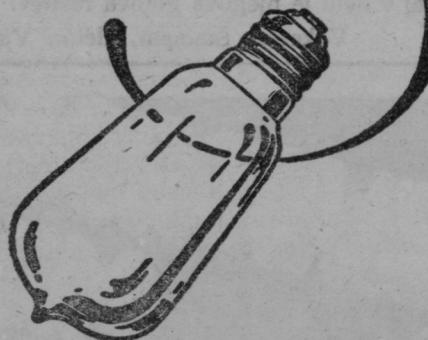
6. Kostne moke se ne sme mešati z apnom, pač pa z vsemi drugimi gnojili.

7. Tomasove žlindre naj se ne meša s hlevskim gnojem, amonsulfatom in superfosfatom. Neposredno pred

uporabo se pa lahko meša s kalijevimi gnojili. Meša se lahko tudi vsak čas z apnenim dušikom, čilskim solitrom in Tomasovo žlindro.

Ivan Štampar, ekonom, graščina Ormož.

Verfex

O V KORENINI PRISTNI VRTNICI.

O kateri vrtnici lahko rečemo, da je v korenini pristna? Stopiva k visokostebelni vrtnici, ki zaščita tvoj vrt ter jo oglejava dobro. Od tam, odkoder so pogale okulirane oči vejice, ki si jih pripazela v kromo, od tam imaš prav za prav vrtnico. Debelce pod okuliranimi očmi ter iz njih izrastlih mladič je ostalo do korenin divji trn, kakor si ga svojčas izkopala kjerkoli v naravi in ga presadila v vrt. V korenini pristno vrtnico lahko imenujemo taisto vrtnico, ki je tudi v korenini iste narave, ali recimo istega bistva in lastnosti, kakor so vejice ter krona. Kar ti pri visokostebelni vrtnici iz debelca samega do korenin pod okuliranimi očesi izraste, je in ostane vselej divji trn. Kar pa izraste pri v korenini pristni vrtnici, ali potem kjerkoli iz debelca, ali pa iz korenin, je že vrtnica — zmožna cvetja po svoji vrsti.

V korenini pristna vrtnica, ki navadno ne cvete na visoko, kakor visokostebelna — razun če je plezalka te ali one vrste, ki so navadno v korenini pristne, se spenjajo na kvišku in v večji ali manjši visokosti nastavljajo ter razvijajo svoj cvet.

Med tem ko visokostebelna vrtnica po visokosti divjaka, ki je služi za podlagu, nosi ponosno svojo krono in na njej cvetje, ostane v korenini pristna vrtnica s svojo krono ter cvetjem ponižna tik zemlje. A pri vsem tem ti priporočam to vrtnico radi njenih prednosti, koje ima v višji meri nego visokostebelna vrtnica. Visokostebelno vrtnico je treba pri prezimovanju pripogniti k zemlji, jo pokriti z zemljijo, listjem, s smrekovim, boščovim ali jelkovim dračjem, ali jo vsaj povezati s slamo. Vsega tega truda v koreninah pristna vrtnica ne zahteva. Če vržeš nanjo kako listje ali dračje, je dobro in je hvaležna, ako ne, pa se bo tudi tako zadovoljila. Mraz v korenini pristni vrtnici ni tako nevaren, kot visokostebelni. Četudi po hudi zimi tu in tam pozebe kakšna vejica, ali se posuši radi drugih vzrokov, iz njene korenine smeš upati novih mladič ter cvetkov. Tudi dolgotrajni mrzli ter suhi vetrovi spomladji ji ne morejo škodovati tako hudo, ker je bolj nizka in baš radi tega bolj obvarovana. V poletju je pa tudi burja ne more tolikanj do živega. pride toča, ti visokostebelno vrtnico tako čisto oklesti in uniči, da se ti kaj lahko posuši. V korenini pristno vrtnico sicer tudi poškoduje na vejicah nad zemljijo. Vejice bolj globoko iz zemlje izraščene pa ne bodo trpele ter zopet izrastejo. Vsekakor pa bo korenina, — srce vrtnice ostalo nedotaknjeno in bo zopet vnovič pognalo. V korenini pristna vrtnica je bolj trpežna, doseže višjo starost kakor navadna visokostebelna.

Je visokostebelna vrtnica slučajno na slabih podlagi, na slabem divjaku okulirana ali na katerikoli način cepljena, ne bo strpela dolgo — par let in ne veseliš se je več. Druga je pri v korenini pristni vrtnici. Ako je le v dobrni zemlji in je ne zanemaraš pri režnji in gnojenju, po svoji naravi se uraste močno ter izraste v korenini in na ta način se ubrani zgodnje smrti. Omeniti pa je tudi, da se cvet pri v korenini pristni vrtnici navadno razvija lepo; med tem ko je pri visokostebelni vrtnici cvet vsikdar odvisen od divjaka, kako da je zdrav, čvrst ter krepek. Hitreji ti navadno v korenini pristna vrtnica nastavi popke in cvetje, kakor visokostebelna. Razne bolezni vrtnic v korenini pristni vrtnici sicer ne bodo prizanesle popolnoma tudi ne vrtnic škodljivci in škodljivke. Vendar jo manj napadajo, kakor se je dozdaj opazovalo. Škodljivi hrošči, ki trče po zraku ter si najraje izvolijo visokostebelno vrtnico kot žrtev in nevarna rožna osa jej tudi ni tako nevarna. Navadno najdeš to škodljivko vrtnic sedečo na visoki vrtnici — visokostebelni.

Iz teh navedenih prednosti v korenini pristno vrtnico samo na sebi priporočamo. Pri mojem veselju, kojega sem doživel tekom let pri vrtnicah, je bilo vsikdar največje, kadar se mi je posrečilo vzgojiti si katero v korenini pristno vrtnico prav odlične vrste. Vzgojil sem si pač kaj posebnega, izvanrednega ter lepega — (Dalje prihodnjič — samostanski vrtnar).

ZITNI TRG.

Položaj na žitnih tržiščih postaja vsled pomanjkanja denarja vedno težnejši. Mnogo trgovcev, ki so ku-

pili večje množine žita na kredit, se nahaja sedaj v krizi, ker svojih obvez ne morejo izpolniti, ker ne dobe nikjer gotovega denarja. Kmetje se pa zopet nahajajo v veliki zadregi, ker ne morejo dobiti za blago takoj denarja, ki ga najnujo za zimo potrebujejo. Zato ponujajo žito za vsako ceno onemu, ki jim ga takoj izplača v gotovem denarju. Zato pa cene zlasti pri pšenici in koruzi dnevno popuščajo. Moke se istotako malo proda, ker nam pri slabših vrstah konkurira Italija, boljših pa vsled krize ljudstvo ne kupuje veliko, izvoza pa zopet ni. Ugodna, topla jesen je zelo koristila zimskim setvam, ki kažejo letos, da bo že v pšenici in sploh žita drugo leto še boljša od letošnje, če ne bo prehudili vremenskih neprilik. Vse to ima za posledico padanje cen žitu, toda do izvoza še vedno ne pride, ker na svetovnih tržiščih cene žitu istotako podajo, kakor pri nas. Kmetje iz Vojvodine, Banata in Slavonije, ki se navezani samo na to, kar izkupijo za žito, bodo težko prizadeti, če se razmere ne izpremenijo. Za Slovenijo pa je to stanje ugodno. Slovenci žita ne prodamo, le v nekaterih krajih kmetje pridelajo toliko žita, da ga lahko prodajo, drugod pa morajo celo moko kupovati. Pač pa prodamo pri nas mnogo fižola in krompirja, ki se pa še vedno lahko izvaja, naš krompir, ki je izborne kakovosti, pa še kupujejo Banat, Slavonija in Srbija, kjer je bilo letos izredno malo krompirja. V glavnem so cene sledče: Moka: V začetku tedna se je prodajala nularica po 530 dinarjev, pozneje pa že po 520 D za 100 kg.

Pšenica. V začetku tedna 330 D, koncem tedna po 320 D za 100 kg, pa še to so kupovali samo bački mlini, ki imajo še dovolj kredita pri bankah ter lahko dobe denar. Pšenica iz Bosne in Slavonije na trgu sploh ni prišla vsled konkurence pšenice iz Bačke.

Koruza. Zelo mnogo še že trguje z novo koruzo, ki je letos zelo lepa. Cene se gibljejo okrog 225 D za 100 kg. Stare koruze se je prodalo manj. Zahtevalo se je pa 240—245 D za 100 kg.

Oves se je prodajal po 230 D za 100 kg.

Fižol se prodajo samo še iz Slovenije, izvaja se ga malo, več ga kupuje domači konzum. Cena boljšim vrstam 650—700 D za 100 kg, mešanim pa 400—425 D.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 87—88 D, 100 brancoskih frankov stane 485—490 D, za 100 avstrijskih krov je plaačti 0.1225—0.1235 D, za 100 čehoslovaških krov 253—254 D, nemške marke ne notirajo, in za 100 laških lir 383—384 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.55 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja poskočila za 5 točk.

RAZGLAS.

Občina Ljutomer bo dražbenim potom prodajala približno 100 hl svojega vina letošnjega pridelka in približno 50 hl letnika 1922. Prodajalo se bo dne 21. novembra ob 11. uri v občinski kleti v Ljutomeru, dne 22. novembra t. l. ob 13. uri pa v občinski kleti v Brebovniku.

Interesentje se opozarjajo na obče znan izredno dober pridelek občinskega vina, ter se vabijo k dražbi.

1176

Županstva trga Ljutomer.

K štetv. 794-23.

Dražbeni oklic.

Podpisani okrajni zastop razpisuje na dan 18. novembra 1923, ob 14. uri (2. uri popoldne) na licu mesta v Gaju v bližini posestva Potnik (občina Zgor. Sv. Kungota)

licitacijo za prodajo lesa starega občinskega pesničkega mosta in trščic.

Izkupilo se mora takoj po dražbi izplačati proti potrdilu uradniku okrajnega zastopa mariborskega.

Okrajni zastop v Mariboru, dne 10. novembra 1923.

Vladni komisar:

dr. Leskovar s. r.

Kupilo se hmelovke

Ponudbe naj se stavijo na

Hmeljarno Žalec.

ALOZIJA ZAVODNIK naznana v svojem, kakor tudi v imenu otrok ALOZIJA in ANDREJE ter vseh ostalih sorodnikov tužno vest, da je njen preljubljen soprog, oziroma oče, gospod

Andrej Zavodnik

mesar in gostilničar

danes 8. t. m zjutraj ob 6. uri, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere za umrajoče, 89. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v soboto, 10. t. m., ob 8. uri popoldne iz hiše žalosti, Prešernova ul. 20, na Mestno pokopališče.

Sv. masa zadužnica se bo brala v pondeljek, dne 12. t. m., ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Daniela v Celju.

V Celju, dne 8. novembra 1923.

Hiša, 4 sobe, kuhinja, tik državne ceste, pol orala zemlje, četr ure postaja Slicnica pri Mariboru, s pohištvo prodam. Naslov v upravnosti.

1201

Varčna kuharica, izurjena v gospodarstvu, hoče z novim letom spremeniti službo in priti v kako župnišče. Naslov pri župniškem uradu v Selnici ob Dravi. 1199

Izvanredni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Gornji Polskavi se vrši v nedeljo, dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne pri g. Katz št. 29. Dnevni red: Sprememba pravil. 2. Slučajnosti.

1193

Javna dražba.

Gozd nad 10 oralov in dva gmajnska deleža v občini Boreci pri Križevcih, last Križevske opekarne, se nadrobno proda na javni dražbi

dne 28. novembra 1923 ob 11. uri

na lici mesta v gozdu.

Pojasnila daje notar dr. I. Stojan v Ljutomeru. 1186

Vsem, ki so nam izkazali tolažilno sočutje povodom prebijke izgube soproga, očeta, tasta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Baumgartner

veleposesnika in cerkevnega klučarja

se tem potom globoko zahvaljujemo preč. gospodu duhovnemu svetovalcu erneju Frangež za tolažilne besede ob odprttem grobu, čast gospodu patru Henriku za spremstvo gospodu pevovodji nadučitelju Vauda in celemu peskemu zboru za žalostinke sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Sv. Marjeta ob Pesnici, dne 4. novembra 1923.

Zaluboči rodbin Baumgartner in Ilieši.

Išče se za novorojenčka dober prostor na deželi blizu Maribora. Ponudbe poslati na upravnosti lista.

1183

Jabolčni divjaki, krog 1.50 m visoki, se samo osebno oddajajo pri Prisljan (Male) v Braslovčah po 2 K za komad.

Prodaja se ali za malo posestvo zamenja lepo posestvo, tri četrti ure od Maribora, 6 oralov, zidano z opeko krito poslopje, redi lahko 1 konja, 2 kravi, 10 svinj. Sadonosnik da 30 hl pijače. V kleti, primerni za vinsko trgovino, je 60 sodov; velika stiskalnica, žrmlje. Proda se zraven okoli 40 metercentov sena, 8 svinj, korusa, pšenica, krompir itd. Cena 760.000 K. Pojasnila daje hišnik v Cirilovi tiskarni.

1180 2—1

Štrikolesno brizgalno, starejši sistem, proda poceni občina Mota pri Ljutomeru. Pojasnila daje županstvo.

1190

Tomažev žlindro, fosfat, kalijsko sol in druga gnojila dobiti vedno v zanesljivi kakovosti najceneje pri Kmetijski zadruži v Ptiju. 1175 5-1

Malo posestvo se ugodno proda pri Sv. Marjeti (Margečka) št. 70 na Dravskem polju. Hiša zidana, z opeko krita, 2 oralna nivj in en oral gozda; v hiši je vžitkarica. Pojasnila se dobre pri Petru Kurešu, posestniku v Moščanici pri Ptiju.

1182 2—1

Dražba. Dne 24. novembra 1923, ob 10. uri predprednjem, se draži enonadstropna vogalna hiša z gospodarskim poslopjem pri Glavnem trgu v Brežah (Friesach, Kärnten) z 2 in pol oralom njive in travnika z sočivnikom. Sklonica cena 100 milijonov na. krov (blizu 120.000 din.). Kupec se lahko takoj vseli. Natančna pojasnila daje inž. Maks Leyrer, Sv. Vid ob Glini.

1194

Vajene pošteni starišev z dobrimi šolskimi spričevali spričevali se sprejme v trgovino z mesanim blagom Davorin Tomčah, Sv. Vid pri Ptiju.

1169 3—1

Zagor samec se tako sprejme. Plača po dogovoru. Ponudbe na: Alojz Nemec, Rečica, pošta Laško.

1170

Lipov les kupi Ivan Sojč, kipar, Maribor, Cankarjeva ulica 26. 1177 2—1

Zahvala.

Ker nam ni mogoče, da bi se vsakemu posebej zahvalili za mnogoštevilno izkazano sočutje med bolezni in ob smrti našega nepozabnega, dobre soproga in očeta, gospoda

Andreja Zavodnika

ki nam je blažilo našo žalost, za mnogobrojne cvetlice in vence, za izredno veliko soudeležbo pri pogrebu, se tem potom najsrečnejše zahvaljujemo. Posebej še visokočastiti duhovščini za sprevod, gg. zdravnikom, zlasti g. dr. Jesenku za njegov trud, spoštovani mesarski zadruži in g. Rebenschegg, spoštovani zadruži gostilničarjev, celjskemu pevskemu z

MALA OZNANILA.

Cepljene trte. Prva trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptiju, nudi po nizki ceni cepljene trte lastnega pridelka in sicer različne priporočljive vrste na običajnih najpriporočljivih podlagah. Zahtevajte cenike in pogoje!

1155 3-1

Podplati in usnje se kupi najbolj poceni pri Ivan Grgič, Maribor, Glavni trg 21.

1150

Dve učenki se sprejmata na stanovanje in hrano. Maribor, Kežarjeva ulica 8, I. nadstropje.

1151

Zaradi smrti žene prodam svoje posestvo, 28 oralov: tretjina je gošča, tretjina njive, tretjina travnika. Hiša in gospodarska poslopja so zdana. Cena nizka; po želji se odda vse kar stoji in leži. Anton Jager, Cerovec 16, pošta Sv. Jurij ob južni žel.

1148 3-1

Imam na prodaj 20.000 cepljenih trt in korenjakov, sorte označene v ceniku. Ceniki na razpolago. Cena nizka. Za trte se jamči. Znamko za odgovor. Trtnar Anton Vičar, Sakušak, Juršinci, Ptuj.

1136 3-1

Lepo posestvo, obsegajoče okoli 80 oralov, 2 uri oddano od Maribora, je takoj na prodaj. Več pove uprava lista.

1154 3-1

Iščem dekle, sposobno za kuhanje in vse pohištne posle; prednost imajo take od 25. do 30. leta. Ponudbe na: Mici Bonačič, Split (Dalmacija), Livanjska ulica. 1156

Veliki šestoknati kozolec v izvrstnem stanju z opeko krit, vse hrastov les, v Št. Juriju ob južni žel., se proda. Naslov pove realitetna pisarna Arzenšek & Comp., Celje, Kralja Petra cesta 22.

1161 2-1

Oskrbnik, oženjen, absolvent vinarske in sadarske šole, z večletno izvrstno prakso na veleposestvih, želi spremeniti mesto. Naslov pove uprava lista. 1120 2-1

Na portalis cepljene trte: pošip, veliki rizling, žlahtrina, ranfol, dokler jih je kaj v zalogi, prodaja Franc Raušl, trtnar na Kukavi, pošta Juršinci. Cena po dogovoru.

Majer, oženjen, kateri za vsako delo prime, se sprejme pod dobrimi pogoji. Prednost imajo, kateri razumejo tudi goričko delo. Naslov pove uprava lista.

1160

Kmetje, ki boste v letu 1924 zidali, pozor! V sedanjem času zidati je drago. Kdor pa hoče razne stavbe v kmetijskem gospodarstvu po ceni zidati, naj se obrne na podpisano podjetje, katero mu po nizki ceni izdela vsakovrstne stavbene načrte; načrti se izdelujejo po najnovnejših sistemih, tako da se pri zidanju lahko prihranijo ogromni stroški. Naročila za načrte sprejema skozi zimo iz cele Slovenije Korošec Dragotin, stavbenik, Rečica ob Paki. 1078 30-1

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanske posode, svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.

Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Prva in edina livanja zvonov v Mariboru, ki je v popolnem obratu.

Najnižje cene!

Doseg po vojni nad 100.000 kg izdelovanih.

Mnogo priznanj!
Obiščite našo tovarno v Melju, Motherjeva ulica št. 15 in preprite se o kakovosti naših izdelkov!

INŽ. I. & H. BÜHL, MARIBOR,
Motherjeva ulica 15.
Ustanovljena od Joh. Denzel okoli leta 1800.

Hlapec se takoj sprejme v javni bolnici v Mariboru. 144

Dražba.

Dne 16. novembra 1923 dopoldne ob 11. uri se bo vršila pri okrajnem sodišču Maribor soba št. 27 dražba zemljišča vl. št. 73 k. o. Sv. Miklavž (na Dravskem polju).

Zemljišče obstoji iz stavbenih parcel št. 14-1 hiša št. 26 v Sv. Miklavžu in št. 14-2 gospodarsko poslopje, iz vrtov 5 a 95 kv. m, travnikov 78 a 48 kv. m, gozdov 3 ha 85 a 93 kv. m.

Izklicna cena znaša K 235.496.— Ostali dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri okrajnem sodišču v Mariboru soba št. 26.

1178

Hc 94-23.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Na predlog ddeinje po dne 19. 7. 1923 umrelom Antonu Hriberšek, Neže Hriberšek se prodajo na javni dražbi spodaj zapisane nepremičnine za pristavljeni izklicno ceno dne 24. novembra 1923 predp. ob 10. uri kot celota. Dražba se vrši v Št. Ilju pri cerkvi.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Ostali pogoji prodaje in plačevanja se smejo vpogledati v sodni pisarni soba št. 6.

Nepremičnine: parc. št. 958-11, 958-4, 958-5 in 959-2 njive, sedaj travnik v skupni izmeri 39 a 14 kv. m ter parc. št. 960-2 travnik v izmeri 24 a 23 kv. m.

Okraino sodišče v Šoštanju, odd. II.,
dne 6. novembra 1923.

FIŽOL

Rabim vsako količino fižola, rdečega — mandolini in kocka. Ponudbe z vzorci, prosim, da se pošljejo na Agenturni in komisionalni posao Pavao Fiorelli, Senj (Hrvatsko Primorje).

1055 3-1

ENKRAT

za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina R. Stermecki, Celje, ako hočete res dobro in po ceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgovci en gros-cene.

536

Fižol vsako množino kupuje. Ponudbe z vzorci na Golici in Co, Celje. 1089 3-1

Širite naše liste!

Marija BAUMGARTNER
zaloga pohištva
Celje, Gospška ulica 25

Sadno drevje, breskve, divjadi. Ameriški ključi, cepljeno trsje nudi Dolinšek, Št. Ilj pri Velenju. 1005

Proda se umetni mlini na stalni močni vodi, pekarna z branjarijo in gospodarsko poslopje z svojo električno lučjo, širje vrtovi. Proda se pekarna z dvema vrtoma tudi posebej. Pridela se 11 hl vina in 28 hl jabolčnika. Košnje za eno govedo, cena ugodna. Naslov v upravnosti. 713

Opekarna
JAKOB MATZUN, Ptuj
Opek
vseh vrst
Apno
Cement
Premog
Opekarna
JAKOB MATZUN, Ptuj

Kdor hoče kupiti zelo poceni

naj gre v prodajalno

TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU!

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 CELJE (Bivša graška mitnica)

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

Najugodnejšo ceno in ugodne takojšnje plačilne pogoje za

kostanjev les nudi lesna tvrdka

ERNEST MARINC, Celje, Zrinski Frankopanska 4. Sprejme se tudi več nakupovalcev v raznih krajih.

Med. univ. dr. FERDO KORUN ordinira vsaki dan

za vse zdravilstvo v Šoštanju, hotel „Jugoslavija“, I. ndstr. (pri koščkovoru).

Sodi za vino vedno v zalogi pri FRAN REPIČ, Ljubljana, Trnovo.

Lepo posestvo

ob glavni cesti, četrte ure od mesta Radgona, približno 5 oralov zemlje, vse pri hiši, lepa hiša z gospodarskim poslopjem je takoj na prodaj. Primereno za vsakega obrtnika, zlasti za gostilno. Več se izve v upravnosti Murske Straže. 1140 2-1

la amerikanski petrolej

Bencin

Vse vrste strojnega in cilindarskega olja

Katran in kolomast

se naroča po najnižji dnevni ceni pri

Slavenski amerikanski petrolejski družblj

Centrala: Maribor

Podružnice: Ptuj in Celje.

Zanesljivo dobro in po zmernih cenah

kupite doublé, štofe, suknjo in hlačevino za moške obleke, volno, barhente, fanelo in druge za ženske obleke, pletene rute, ženske pletene jopice, gotove moške obleke, gotove srajce in hlače v vseh velikostih, ključavnica obleke, ženske srajce in predpasnike v vseh velikostih, odeje, koče in vse drugo manufaktурно blago pri

Francu Starčič, Maribor
Vetrinjska ul. 15

Ravnotam se Vam nudi vedno sveže špecerijsko blago in glasovita dobra banatska moka iz mlini ADA.

Štampiljki
F. ZINAUER,
MARIBOR
Aleksandrova c. 40.

Fižol in orehe letošnjega pridelka kupi veletrgovina Ed. Suppanz, Pristava. 1090 4-1

Na prodaj so suho cepljene trte in sicer najbolj rodovitne prve vrste. V zalogi je tudi v-korenjeni divjak Riparia Portalis in Göthe št. 9. Kdor si želi lepe in močne trte naročiti, naj se takoj oglaši pri Francu Slodnjak, trinar, pošta Juršinci pri Ptaju. Za odgovor naj se priloži znakom.
1058 4-1

KUPUJE
se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki
KAROL WORSCHER
Maribor, Gosposka ulica št. 10.
!!! Perje za postelje !!!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDECE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.
Ključek nebeški po 20 in 30 din.
Angel varih po 11 din.

b) ZA ODRASLE

Bogomila po 15, 20, 25 din.
Pobožni kristjan po 12 din.
Češčena Marija po 14, 48, 60 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.
Sv. Alojzij po 15, 34 din.
Nebesa, naš dom po 42 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
Sv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.
Marija Kraljice 42 din.
Venec pobožnih molitev po 40 din.

Venec pobožnih pesmi 15 din.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 din.
Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
Družba vednega češčenja. Dve molitveni ur 3 din.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice srca 5 din.
Vir življenja 18 din.
Duša popolna 20 din.
Duša spokorna 20 din.
Bog med nam 12 din.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 din.
(zlatna obreza) 33 dinarjev.
Slava Gospodu 18 dinarjev.
Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
Priprava na smrt 16 din.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA štev. 6, reg. z. z. n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranične vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.
Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščeni predajalec srečk državne razredne loterije.

LJUDSKA POSOJILNICA V CELIU

pri 'BELEM VOLU'

sprejema hranične vloge in jih obrestuje počeni s 1. julijem 1923 po:

6% brez odpovedi,
6 1/3% proti enomesecni odpovedi,
7% proti trimesecni odpovedi,
7 1/3% proti šestmesecni odpovedi,
8% proti enoletni odpovedi

ad dneva vloge do dneva dviga. Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

Čuite!

Čuite!

Ne zamudite
ugodno priliko!

Pojdite pri nakupu manufakturnega blaga v staroznano trgovino

CELJE,
tik farne cerkve

CELJE,
tik farne cerkve

Vsled ogromnega nakupa iz prvih inozemskeh tvornic se prodaja samo trpežno ter sveže blago po nizkih cenah.

Vedno velika izbira vsakovrstnega manufakturnega blaga kakor: moško ter žensko sukneno in volneno blago, vsakovrstne tiskanine, belo in pisano platno, rujavo kotenino, cajgi, nogavice, letno in zimsko perilo. Posebno velika izbira vsakovrstnih svilenih, polsvilenih rut in šerp, kakor tudi cajgastih in barbastih rut.

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drofenik
Celje, Glavni trg 9.

Na drobno!

Na debelo!

Na drobno!

Na debelo!

Manufaktурно blago

po najnižjih cehah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

Zadržna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščeni predajalec srečk državne razredne loterije.